

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, 01104 Vilnius,
mob. tel. 8 600 38 904, el. p. rastine@tm.lt, <https://tm.lrv.lt>
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Institucijoms pagal sąrašą

2023-06- Nr.

**DĖL INFORMACIJOS PATEIKIMO LIETUVOS RESPUBLIKOS ATASKAITAI
PAGAL TARPTAUTINĘ KONVENCIJĄ DĖL ASMENŲ APSAUGOS NUO
PRIVERSTINIO DINGIMO RENGTI**

Informuojame, kad 2023 m. birželio 2 d. Teisingumo ministrės Ewelinos Dobrowolskos įsakymu Nr. 1R-201 „Dėl komisijos Lietuvos Respublikos ataskaitai pagal 2006 metų tarptautinę konvenciją dėl asmenų apsaugos nuo priverstinio dingimo parengti sudarymo“ (toliau – Įsakymas) (priedas Nr. 1) sudaryta Komisija Lietuvos Respublikos ataskaitai pagal 2006 metų Tarptautinę konvenciją dėl asmenų apsaugos nuo priverstinio dingimo parengti (toliau – Komisija). Įsakymo 3 punktas taip pat numato galimybę Komisijai prireikus pasitelkti ekspertus iš kitų institucijų, įstaigų ir organizacijų.

Primename, kad Lietuvos Respublika iki 2023 m. rugsėjo 15 d. turi pateikti konkrečią ir naujausią informaciją apie 2006 metų Tarptautinės konvencijos dėl asmenų apsaugos nuo priverstinio dingimo (toliau – Konvencija) įgyvendinimą.

Ataskaita rengiama atsakant į 2017 m. Jungtinių Tautų Asmenų apsaugos nuo priverstinio dingimo komiteto (toliau – Komitetas) pateiktas baigiamąsias išvadas (priedas Nr. 2). Teikiama informacija turi apimti 2015 – 2023 m. laikotarpį. Svarbu pažymėti, kad 2018 m. Lietuvos Respublika Komitetui pateikė papildomą informaciją apie priemones, kurių buvo imtasi įgyvendinant Komiteto baigiamųjų išvadų 22, 24 ir 26 punktuose pateiktas rekomendacijas (priedas Nr. 4).

Atsižvelgiant į tai, prašome pateikti Jūsų ir Jums pavaldžių institucijų disponuojamą informaciją, kuri būtų aktuali rengiant minėtą ataskaitą. Informaciją prašome pateikti **lietuvių kalba** oficialiu raštu ir elektroniniu paštu aurelija.baltikauskaite@tm.lt iki **2023 m. birželio 19 d.** užpildant atitinkamas pridedamos lentelės grafas (priedas Nr. 6).

PRIDEDAMA:

1. 2023 m. birželio 2 d. Teisingumo ministrės įsakymo Nr. 1R-201 kopija, 4 lapai.
2. Komiteto baigiamosios išvados Lietuvai CED/C/LTU/CO/1, 8 lapai.
3. Lietuvos Respublikos ataskaita pagal Tarptautinės konvencijos dėl asmenų apsaugos nuo priverstinio dingimo 29 straipsnį, 57 lapai.
4. Papildoma informacija dėl 22, 24 ir 26 Komiteto baigiamųjų išvadų punktuose pateiktų rekomendacijų įgyvendinimo, 7 lapai.

5. Komiteto rekomendacijos po pateiktos papildomos informacijos dėl Komiteto baigiamųjų išvadų 22, 24 ir 26 punktuose pateiktų rekomendacijų įgyvendinimo, 4 lapai.

6. Informacijos teikimo paskirstymo lentelė, 7 lapai.

Teisingumo viceministrė

Gabija Grigaitė-Daugirdė

Institucijų sąrašas:

Lietuvos Respublikos generalinei prokuratūrai
Lietuvos Respublikos nacionalinei teismų administracijai
Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai
Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybai
Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai
Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijai
Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamentui
Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija 188604955, Gedimino pr. 30, Vilnius
Dokumento pavadinimas (antraštė)	DĖL INFORMACIJOS PATEIKIMO LIETUVOS RESPUBLIKOS ATASKAITAI PAGAL TARPTAUTINĘ KONVENCIJĄ DĖL ASMENŲ APSAUGOS NUO PRIVERSTINIO DINGIMO RENGTI
Dokumento registracijos data ir numeris	2023-06-05 Nr. (1.13 E) 7R-2321
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	–
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Gabija Grigaitė-Daugirdė, Viceministras, Vadovybė
Sertifikatas išduotas	GABIJA GRIGAITĖ-DAUGIRDĖ, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2023-06-05 18:40:59 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2023-06-05 18:41:06 (GMT+03:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	ADIC CA-B, Asmens dokumentu israsymo centras prie LR VRM LT
Sertifikato galiojimo laikas	2023-05-05 10:33:14 – 2026-05-04 10:33:14
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "DBSIS, Informatikos ir ryšių departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, į.k.188774822 LT", sertifikatas galioja nuo 2022-05-19 16:48:06 iki 2025-05-18 16:48:06
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	7
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	DBSIS, versija 3.5.72.2
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2023-06-05 19:22:11)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2023-06-05 19:22:11 DBSIS

LIETUVOS RESPUBLIKOS UŽSIENIO REIKALŲ MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, J. Tumo-Vaižganto g. 2, 01108 Vilnius, tel. (8 5) 236 2444, faksas (8 5) 236 2626

El. p. urm@urm.lt, <http://www.urm.lt>

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188613242

Teisingumo ministerijai

2023-06- Nr.

Į 2023-06-05 Nr. (1.13 E) 7R-2321

**DĖL PRAŠYMO PATEIKTI INFORMACIJĄ LIETUVOS RESPUBLIKOS
ATASKAITAI PAGAL TARPTAUTINĘ KONVENCIJĄ DĖL ASMENŲ APSAUGOS
NUO PRIVERSTINIO DINGIMO RENGTI**

Užsienio reikalų ministerija atsakydama į Jūsų 2023 m. birželio 5 d. raštą Nr. (1.13 E) 7R-2321 „Dėl informacijos pateikimo Lietuvos Respublikos ataskaitai pagal Tarptautinę konvenciją dėl asmenų apsaugos nuo priverstinio dingimo rengti“ informuoja, kad pagal kompetenciją teiktinos informacijos neturi.

Viceministras

Mantas Adomėnas

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	LR Užsienio reikalų ministerija 188613242, J. Tumo-Vaižganto 2, Vilnius
Dokumento pavadinimas (antraštė)	DĖL PRAŠYMO PATEIKTI INFORMACIJĄ LIETUVOS RESPUBLIKOS ATASKAITAI PAGAL TARPTAUTINĘ KONVENCIJĄ DĖL ASMENŲ APSAUGOS NUO PRIVERSTINIO DINGIMO RENGTI
Dokumento registracijos data ir numeris	2023-06-12 Nr. (21.3.49E)3-3406
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	2023-06-12 Nr. 6R-6801
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Mantas Adomėnas, Viceministras, Viceministras
Sertifikatas išduotas	MANTAS ADOMĖNAS, Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2023-06-12 10:15:10 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2023-06-12 10:15:16 (GMT+03:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	ADIC CA-B, Asmens dokumentu israsymo centras prie LR VRM LT
Sertifikato galiojimo laikas	2023-05-10 13:58:44 – 2026-05-09 13:58:44
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "Dokumentų valdymo sistema Avilys, Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija, į.k. 188613242 LT", sertifikatas galioja nuo 2021-12-20 09:38:11 iki 2024-12-19 09:38:11 "Gauto dokumento registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "DBSIS, Informatikos ir ryšių departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, į.k.188774822 LT", sertifikatas galioja nuo 2022-05-19 16:48:06 iki 2025-05-18 16:48:06
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	–
Pagrindinio dokumento priedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Dokumentų valdymo sistema Avilys, versija 3.5.71.1
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2023-06-12 12:04:48)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2023-06-12 12:04:49 DBSIS

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
GENERALINĖ PROKURATŪRA**

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai

2023-06-19 Nr. 17.2 - 1910

El. paštu

rastine@tm.lt

aurelija.baltikauskaite@tm.lt

**DĖL INFORMACIJOS PATEIKIMO LIETUVOS RESPUBLIKOS ATASKAITAI
PAGAL TARPTAUTINĘ KONVENCIJĄ DĖL ASMENŲ APSAUGOS NUO
PRIVERSTINIO DINGIMO RENGTI**

Siunčiame Jums Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros pagal kompetenciją užpildytą informacijos teikimo paskirstymo lentelę ataskaitai pagal Tarptautinę konvenciją dėl asmenų apsaugos nuo priverstinio dingimo rengti.

PRIDEDAMA. Užpildyta lentelė, 6 priedas, 11 l. ir 1 Excel lentelė.

Pagarbiai

Baudžiamojo persekiojimo departamento
vyriausiojo prokuroro pavaduotojas

Arūnas Meška

Aistė Matusėvičiūtė, +370 5 266 24 20, el. p.: aiste.matuseviciute@prokuraturos.lt

Biudžetinė įstaiga, Rinktinės g. 5A, LT-01515 Vilnius, tel. (8 5) 266 2305, faks. (8 5) 266 2317,
el. p. generaline.prokuratura@prokuraturos.lt. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 288603320

INFORMACIJOS TEIKIMO PASKIRSTYMO LENTELĖ ATASKAITAI PAGAL 2006 METŲ TARPTAUTINĘ KONVENCIJĄ DĖL ASMENŲ APSAUGOS NUO PRIVERSTINIO DINGIMO

Sutrumpinimai: GP – Generalinė prokuratūra; KAM – Krašto apsaugos ministerija; NTA – Nacionalinė teismų administracija; SADM – Socialinės apsaugos ir darbo ministerija; SAM – Sveikatos apsaugos ministerija; STT – Specialiųjų tyrimų tarnyba; TM – Teisingumo ministerija; URM – Užsienio reikalų ministerija; VRM – Vidaus reikalų ministerija; VSD – Valstybės saugumo departamentas

Prašoma informacija pagal 2017 m. Jungtinių Tautų Asmenų apsaugos nuo priverstinio dingimo komiteto pateiktas baigiamąsias išvadas CED/C/LTU/CO/1	Atsakinga institucija
<p>Priverstinio dingimo apibrėžtis</p> <p>11. Komitetas palankiai vertina tai, kad Baudžiamojo kodekso 100¹ straipsnyje nustatyta baudžiamoji atsakomybė už priverstinio dingimo nusikaltimą, tačiau vis dar susirūpinęs tuo, kad šios nusikalstamos veikos apibrėžtyje nėra žodžio „suėmimas“, kadangi vykstant dialogui delegacija informavo, kad šio žodžio atsisakyta, nes „suėmimas“ susijęs su trumpalaikiu laisvės apribojimu. Komitetas susirūpinęs, kad atsisakius šio žodžio gali būti apribotas priverstinio dingimo apibrėžties taikymas tais atvejais, kai ši nusikalstama veika trumpalaikė.</p> <p>12. Komitetas rekomenduoja valstybei, Konvencijos šaliai, imtis visų priemonių, kurios būtinos siekiant užtikrinti, kad priverstinio dingimo apibrėžtis nacionalinės teisės aktuose visiškai atitiktų Konvencijos 2 straipsnyje nustatytą apibrėžtį.</p>	TM
<p>Vadų baudžiamoji atsakomybė</p> <p>13. Komitetas atkreipia dėmesį į valstybės, Konvencijos šalies, poziciją, kad galiojančių nacionalinės teisės nuostatų pakanka vadų baudžiamosios atsakomybės klausimams spręsti ir kad valstybė, Konvencijos šalis, nusprendė nesiimti jokių papildomų priemonių siekdama aiškiai įtraukti Konvencijos 6 straipsnio 1 dalies b punkte nurodytą vadų baudžiamąją atsakomybę į nacionalinę teisę. Todėl Komitetas pažymi, kad Baudžiamojo kodekso 113¹ straipsnio dėl aplaidaus vado pareigų vykdymo nuostatos neapima visų Konvencijos 6 straipsnio 1 dalies b punkto elementų, susijusių su vadų baudžiamąja atsakomybe (6 straipsnis).</p> <p>14. Komitetas rekomenduoja valstybei, Konvencijos šaliai, imtis teisėkūros priemonių, kurios būtinos siekiant užtikrinti, kad nacionalinės teisės aktuose būtų konkrečiai nurodyta vadų baudžiamoji atsakomybė remiantis Konvencijos 6 straipsnio 1 dalies b punktu ir apimtų vado atsakomybę, kuris:</p> <p>a) žinojo ar sąmoningai nepaisė informacijos, kuri aiškiai rodė, kad faktiškai jam pavaldūs ir jo kontroliuojami</p>	GP KAM TM VRM

<p>asmenys vykdė ar ketino vykdyti priverstinio dingimo nusikaltimą;</p> <p>b) buvo faktiškai atsakingas už veiklą, susijusią su priverstinio dingimo nusikaltimu, ir ją kontroliavo;</p> <p>c) nesiėmė visų būtinų ir pagrįstų priemonių pagal savo įgaliojimus, kad užkirstų kelią priverstinio dingimo nusikaltimui ar nuo jo sulaikytų arba kad perduotų bylą kompetentingoms institucijoms ištirti ir baudžiamajam persekiojimui pradėti.</p> <p>GP atsakymas. Prokurorų, besispecializuojančių dėl nusikaltimų žmogiškumui ir karo nusikaltimų, nuomone, nėra pagrindo imtis papildomų priemonių siekiant papildyti BK 113 (1) str. nuostatomis, numatytomis Konvencijos 6 str. 1 d. b p., kadangi BK 113 (1) str. apima siūlomus šiame Konvencijos straipsnyje, numatytus veiksmus. Be to manytina, kad Konvencijos 6 str. 1 p. b p b papunktyje numatyti veiksmai iš esmės yra tyčiniai ir juos apima BK 100 (1) straipsnis (Priverstinis dingimas).</p>	
<p>Tinkamos bausmės, sunkinančios ir lengvinančios aplinkybės</p> <p>15. Komitetas atkreipė dėmesį į valstybės, Konvencijos šalies, pateiktą informaciją apie skiriamas už priverstinio dingimo nusikaltimą mažiausias ir didžiausias bausmes (įkalinimo nuo 3 iki 15 metų bausmė) ir jų taikymą, kai priverstinio dingimo nusikaltimas padaromas kartu su kitais nusikaltimais. Jis pažymi, kad Baudžiamojo kodekso 59 straipsnis (Atsakomybę lengvinančios aplinkybės) ir 60 straipsnis (Atsakomybę sunkinančios aplinkybės) taikomi visiems nusikaltimams. Komitetas taip pat atkreipia dėmesį į valstybės, Konvencijos šalies, pateiktą informaciją apie Baudžiamojo kodekso 62 straipsnį, kuris leidžia teismams skirti švelnesnę bausmę už tą, kuri nustatyta įstatyme, ir kuris taikomas tik esant išskirtinėms aplinkybėms. Tačiau Komitetas vis dar yra susirūpinęs tuo, kad nacionalinės teisės aktai visiškai neapima įvairių su priverstinio dingimo nusikaltimo sunkumu susijusių aspektų vertinant už šį nusikaltimą taikomas bausmes (7 straipsnis).</p> <p>16. Komitetas ragina valstybę, Konvencijos šalį:</p>	<p>TM</p>

a) užtikrinti, kad bausmės už priverstinio dingimo nusikaltimą būtų nustatytos tinkamai atsižvelgiant į ypatingą nusikaltimo sunkumą, kaip nustatyta Konvencijos 7 straipsnyje, ir paisant mažiausios bausmės dydžio; b) nustatyti konkrečias sunkinančias ir lengvinančias aplinkybes, kurios nurodytos Konvencijos 7 straipsnio 2 dalyje ir taikomos priverstinio dingimo nusikaltimo padarymo atveju.	

<p>Tyrimams trukdančių veiksmų prevencija</p> <p>17. Komitetas atkreipia dėmesį į valstybės, Konvencijos šalies, pateiktą informaciją apie Baudžiamojo proceso kodekso 155 straipsnį, kurio nuostatos leidžia prokurorui, turinčiam teisėjo sutikimą, atvykti į privačias ir viešas įstaigas ir susipažinti su jų turima informacija, kuri gali būti naudinga atliekant ikiteisminį tyrimą. Tačiau Komitetas vis dar yra susirūpinęs tuo, kad prokuroro teisė susipažinti su informacija gali būti ribojama, ypač kai tai susiję su informacija, kuri laikoma valstybės ir tarnybos paslaptimi ir gali būti aktuali atliekant priverstinio dingimo nusikaltimo tyrimą (12 straipsnis).</p> <p>18. Komitetas rekomenduoja valstybei, Konvencijos šaliai, užtikrinti, kad už priverstinio dingimo nusikaltimų tyrimą atsakingos institucijos galėtų susipažinti su visa su jų atliekamų tyrimu susijusia informacija ir dokumentais.</p> <p>Prokuroras turi teisę susipažinti su informacija, kai tai susiję su informacija, kuri laikoma valstybės ir tarnybos paslaptimi, tačiau problematika yra dėl jos panaudojimo baudžiamajame procese.</p>	GP KAM TM VRM
<p>Išsiuntimo, grąžinimo, perdavimo ir išdavimo (ekstradicijos) mechanizmai</p> <p>19. Komitetas atkreipia dėmesį į valstybės, Konvencijos šalies, pateiktą informaciją apie mechanizmus ir išsiuntimo, grąžinimo, perdavimo ir išdavimo (ekstradicijos) procedūroms taikomus kriterijus. Tačiau Komitetas pažymi, kad nacionalinės teisės aktuose nėra jokios konkrečios nuorodos į priverstinio dingimo nusikaltimą. Komitetas taip pat pažymi, kad nenustatyta jokių aiškių ir konkrečių kriterijų ir (arba) procedūrų, kurie leistų įvertinti ir patikrinti asmeniui kylančią priverstinio dingimo riziką paskirties valstybėje (16 straipsnis).</p> <p>20. Komitetas rekomenduoja valstybei, Konvencijos šaliai, apsvarstyti galimybę į savo nacionalinės teisės aktus aiškiai įtraukti draudimą išsiųsti, grąžinti, perduoti ar išduoti asmenį, jei yra rimtas pagrindas manyti, kad tam asmeniui kils priverstinio dingimo pavojus. Komitetas ragina valstybę, Konvencijos šalį, imtis priemonių, kurios būtinos norint užtikrinti, kad būtų nustatyti aiškūs ir konkretūs kriterijai ir (arba) procedūros, kurie leistų įvertinti ir patikrinti asmeniui kylančią priverstinio dingimo riziką paskirties valstybėje.</p> <p>GP nuomone, pritartų siūlymui į savo nacionalinės teisės aktus aiškiai įtraukti draudimą išsiųsti, grąžinti, perduoti ar išduoti asmenį, jei yra rimtas pagrindas manyti, kad tam asmeniui kils priverstinio dingimo pavojus, tik tuo atveju, jeigu būtų nustatyti aiškūs ir konkretūs kriterijai ir (arba) procedūros, kurie leistų įvertinti ir patikrinti</p>	GP TM VRM

asmeniui kylančią priverstinio dingimo riziką paskirties valstybėje.	
--	--

<p>Slapto įkalinimo atveju atliekami tyrimai</p> <p>21. Komitetas atkreipia dėmesį į valstybės, Konvencijos šalies, pateiktą informaciją apie tai, kad Generalinė prokuratūra 2014 m. vasario 13 d. pradėjo ikiteisminį tyrimą Nr. 01-2-00015-14 dėl neteisėto žmonių gabenimo per valstybės sieną (Baudžiamojo kodekso 292 straipsnio 3 dalis), 2015 m. sausio 22 d. ji atnaujino ikiteisminį tyrimą Nr. 01-2-00016-10 dėl piktnaudžiavimo tarnybine padėtimi (Baudžiamojo kodekso 228 straipsnio 1 dalis) ir 2015 m. vasario 6 d. sujungė abu ikiteisminius tyrimus į vieną ikiteisminį tyrimą Nr. 01-2-00015-14. Tačiau Komitetas susirūpinęs, kad jungtinis ikiteisminis tyrimas Nr. 01-2-00015-14 vis dar nebaigtas, įtariamieji nenustatyti ir jokiam asmeniui nepareikšti įtarimai. Komitetas taip pat susirūpinęs pažymi, kad atliekant minėtą ikiteisminį tyrimą nė vienas asmuo nepripažintas nukentėjusiuoju ir taip iš nukentėjusiųjų atimta teisė į teisių gynimą ir žalos atlyginimą. Be to, Komitetas susirūpinęs, kad išsami informacija apie ikiteisminio tyrimo pažangą ir rezultatus laikoma paslapyje (1, 17 ir 24 straipsniai).</p> <p>22. Komitetas palankiai vertina vykstančius galimo valstybės, Konvencijos šalies, dalyvavimo nusikaltėlių perdavimo ir slapto įkalinimo programose tyrimus, tačiau pakartodamas Komiteto prieš kankinimą 2014 m. rekomendacijas (žr. CAT/C/LTU/CO/3 16 punktą) ir Žmogaus teisių komiteto 2012 m. rekomendacijas (žr. CCPR/C/LTU/CO/3 9 punktą):</p> <p>a) ragina valstybę, Konvencijos šalį, per pagrįstą laiką baigti valstybės dalyvavimo nusikaltėlių perdavimo ir slapto įkalinimo programose tyrimą tam, kad už tai atsakingi asmenys prisiimtų atsakomybę, asmenys būtų tinkamai pripažinti nukentėjusiais ir būtų užtikrintos jų teisės į teisių gynimą ir žalos atlyginimą;</p> <p>b) rekomenduoja valstybei, Konvencijos šaliai, informuoti apie tai visuomenę ir užtikrinti skaidrų tyrimą;</p> <p>c) prašo, kad valstybė, Konvencijos šalis, pateiktų jam naujausią informaciją apie šio tyrimo išvadas ir, jei įmanoma, už nusikaltimo padarymą atsakingiems asmenims taikomas sankcijas.</p> <p>Pastaba: dėl šio rekomendacijos įgyvendinimo 2018 m. teikta papildoma informacija (žiūrėti priedą Nr. 4, 1-3 psl.), tačiau Komitetas nelaiko šios rekomendacijos įgyvendinta (žiūrėti priedą Nr. 5, 2-3 psl.).</p> <p>Lietuvos Respublikos generalinėje prokuratūroje atliekamas ikiteisminis tyrimas Nr. 01-2-00015-14 pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 100 straipsnį dėl tarptautinės teisės draudžiamo elgesio su žmonėmis. Ikiteisminio tyrimo metu įtariamieji nebuvo nustatyti, įtarimai dėl tiriamų nusikalstamų veikų niekam nėra pareikšti, taip pat nėra asmenų, kuriems būtų suteiktas nukentėjusiųjų statusas. Procesinis sprendimas šioje byloje nepriimtas.</p>	GP
---	----

Ikiteisminio tyrimo Nr. 01-2-00015-14 problematiką lemia nusikalstamos veikos tarptautinis pobūdis (tyrimui reikšmingi duomenys yra trečiųjų šalių jurisdikcijoje) ir įrodymų šioje byloje ypatumai. Įrodomąją reikšmę turintys dokumentai yra susiję su valstybės paslaptimi ir yra išslaptinti, pareiga neatskleisti valstybės paslapties yra saistomi ir bylos liudytojai. Pažymėtina, kad galimybes surinkti bet kokius susijusius duomenis, kurie pirmiausia yra JAV jurisdikcijoje, apibrėžia tarptautinio teisinio bendradarbiavimo baudžiamosiose bylose instrumentai ir juose įtvirtinti tokių duomenų rinkimo principai. Ikiteisminio tyrimo metu, siekiant gauti tyrimui reikšmingų duomenų, su teisinės pagalbos prašymais buvo kreiptasi į JAV, Afganistano Islamo Respublikos teisėsaugos institucijas, tačiau šie prašymai nėra vykdomi. Tarptautinis bendradarbiavimas šioje byloje yra apsunkintas, kadangi tyrimui reikšmingi duomenys yra susiję su valstybių nacionaliniu saugumu, žvalgyba ir gali sudaryti valstybės paslaptį.

Siekiant ikiteisminiam tyrimui gauti reikšmingų duomenų iš JAV, yra naudojamosi Teisingumo bei Užsienio reikalų ministerijos kanalais. Šiuo metu yra laukiama JAV Aukščiausiojo Teismo išnagrinėtos bylos, susijusios su buvusių CŽV darbuotojų atžvilgiu pagal JAV kodekso 1782 straipsnį prašoma tyrimo procedūra, rezultatų, siekdama įvertinti, ar šia procedūra galima pasinaudoti. Abu Zubaydah ir jo teisinių atstovų mėginimas gauti įrodymus, kurie būtų panaudoti užsienio baudžiamajame procese, tame procese buvo nesėkmingas, nes, JAV Aukščiausiojo Teismo nuomone, prašomai informacijai, kuria buvo apklausti du buvę CŽV darbuotojai, dalyvavę CŽV įgyvendinant sustiprinto tardymo programą, buvo taikoma valstybės paslapties privilegija. Atsižvelgiant į informacijos, kuri buvo pripažinta valstybės paslapties privilegija, apimtį, buvo nuspręsta nesiimti šios teisių gynimo priemonės, ypač atsižvelgiant į tai, kad negalima atskleisti informacijos, kuri pagal JAV Aukščiausiojo Teismo išvadą turi būti pagrįsta patikimais įrodymais siekiant sėkmingai užbaigti vykstantį ikiteisminį tyrimą.

Iki šiol nebuvo pasiekta jokių apčiuopiamų rezultatų dėl ankstesnių iniciatyvų užmegzti tarptautinį bendradarbiavimą. Atsižvelgiant į tai, kad JAV institucijos atmetė Lietuvos prokuratūros prašymus suteikti informaciją pagal savitarpio teisinės pagalbos procedūrą, konsultacijų su JAV Valstybės departamentu metu taip pat buvo siekiama patikrinti, ar nėra kitų galimų ir patogių tolesnio bendradarbiavimo procedūrų, kurios suteiktų kokią nors galimybę ar galimybę gauti nacionaliniam ikiteisminiam tyrimui reikšmingos informacijos. Konsultacijos šiuo klausimu bus tęsiamos.

Taip pat tyrimą sunkina galimai nukentėjusių asmenų buvimas kitos valstybės jurisdikcijoje, negalimumas su jais atlikti procesinių veiksmų.

<p>Pagrindinės teisinės apsaugos priemonės</p> <p>23. Komitetas atkreipia dėmesį į valstybės, Konvencijos šalies, pateiktą informaciją apie tai, kad asmenų, kurių laisvė apribota, galimybė naudotis advokato paslaugomis neribojama, ir patikinimą, kad negauta skundų dėl to, kad nebuvo užtikrinta galimybė pataisos įstaigose ar tardymo izoliatoriuose esantiems asmenims naudotis advokato paslaugomis. Tačiau Komitetas vis dar yra susirūpinęs, nes kai kurie veiksmai, susiję su a) sulaikytų asmenų artimųjų skubiu informavimu ir b) galimybe naudotis advokato paslaugomis pačioje laisvės apribojimo pradžioje, iš tikrųjų ne visada atliekami (17 ir 22 straipsniai).</p> <p>24. Komitetas rekomenduoja:</p> <p>a) valstybei, Konvencijos šaliai, užtikrinti, kad visi asmenys, kurių laisvė apribota, turėtų galimybę naudotis advokato paslaugomis nuo pat laisvės apribojimo momento ir galėtų nedelsdami susisiekti su savo artimaisiais ar kuriuo nors kitu pasirinktu asmeniu, o užsieniečiai – su savo šalies konsulatu;</p> <p>b) valstybei, Konvencijos šaliai, praktiškai užtikrinti, kad būtų imamasi atitinkamų poveikio priemonių dėl visų veiksmų, kurie trukdo užtikrinti minėtas teises.</p> <p>Pastaba: dėl šio rekomendacijos įgyvendinimo 2018 m. teikta papildoma informacija (žiūrėti priedą Nr. 4, 3-6 psl.), tačiau Komitetas nelaiko šios rekomendacijos įgyvendinta (žiūrėti priedą Nr. 5, 3 psl.) ir papildomai prašo pateikti informaciją apie:</p> <p>a) priemonės, kurių imtasi siekiant įgyvendinti 2017 m. priimtus teisės aktų pakeitimus, susijusius su procesinių garantijų apsauga asmenims, iš kurių atimta laisvė;</p> <p>b) skundus gautus dėl bet kokių veiksmų, trukdančių naudotis šiomis teisėmis, ir už tokius veiksmus taikytas sankcijas.</p>	<p>KAM SADM SAM TM VRM</p>
<p>Konvencijai skirti mokymai</p> <p>25. Komitetas palankiai vertina pateiktą informaciją apie vienos dienos Konvencijos taikymui skirtą tarptautinę konferenciją, į kurią pakviesti įvairūs valstybės atstovai ir nevyriausybinės organizacijos. Tačiau Komitetas pažymi, kad specialūs ir reguliarūs su Konvencija susiję mokymai nebuvo rengiami (23 straipsnis).</p>	<p>GP KAM NTA SAM STT TM</p>

<p>26. Komitetas rekomenduoja valstybei, Konvencijos šaliai, užtikrinti, kad visiems teisėsaugos darbuotojams, civiliams ir kariškiams, medicinos personalui, valstybės pareigūnams ir kitiems asmenims, galintiems dalyvauti laikant bet kokią laisvės netekusį asmenį laisvės atėmimo vietoje ar elgiantis su juo, įskaitant teisėjus, prokurorus ir kitus už teisingumo vykdymą atsakingus pareigūnus, būtų surengti tinkami ir reguliarūs mokymai apie Konvencijos nuostatas, kaip nurodyta Konvencijos 23 straipsnyje.</p> <p>Pastaba: dėl šio rekomendacijos įgyvendinimo 2018 m. teikta papildoma informacija (žiūrėti priedą Nr. 4, 6-7 psl.), tačiau Komitetas nelaiko šios rekomendacijos įgyvendinta (žiūrėti priedą Nr. 5, 3-4 psl.).</p> <p>GP atsakymas. Pridedama Excel lentelė apie organizuotus mokymus Generalinėje prokuratūroje.</p>	<p>VRM VSD</p>
---	--------------------

<p>Nukentėjusiojo apibrėžtis</p> <p>27. Komitetas palankiai vertina 2016 m. kovo 1 d. priimtus Baudžiamojo proceso kodekso 28 straipsnio pakeitimus, kurie išplečia nukentėjusiojo sąvoką. Tačiau Komitetas vis dar yra susirūpinęs tuo, kad nacionalinės teisės aktuose įtvirtinta nukentėjusiojo apibrėžtis neviseiškai atitinka Konvencijos 24 straipsnio 1 dalyje nustatytą platesnę apibrėžtį.</p> <p>28. Komitetas ragina valstybę, Konvencijos šalį, užtikrinti, kad Baudžiamojo proceso kodekso 28 straipsnis būtų taikomas remiantis Konvencijos 24 straipsnio 1 dalyje nustatyta nukentėjusiojo apibrėžtimi tam, kad bet kuris asmuo, kuris patyrė tiesiogiai dėl priverstinio dingimo atsiradusią žalą, galėtų visapusiškai naudotis Konvencijoje įtvirtintomis teisėmis, visų pirma teise į žalos atlyginimą.</p> <p>GP atsakymas. BPK 28 straipsnyje nukentėjusiojo sąvoka yra pakankama ir nukentėjusiuoju leidžia pripažinti asmenį, kuris patyrė tiesiogiai dėl priverstinio dingimo atsiradusią žalą ir turi teisę į žalos atlyginimą (BPK 109 straipsnis).</p>	GP NTA SADM TM VRM
<p>Teisė į žalos atlyginimą ir neatidėliotiną, sąžiningą bei lygiavertę kompensaciją</p> <p>29. Komitetas atkreipia dėmesį į valstybės, Konvencijos šalies, pateiktą informaciją apie Smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo įstatyme nustatytą žalos atlyginimo sistemą, kuri numato smurtiniais nusikaltimais padarytos turtinės ir (ar) neturtinės žalos kompensavimą iš Nukentėjusių nuo nusikaltimų asmenų fondo programos ir smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimą avansu. Komitetas dėkoja už valstybės, Konvencijos šalies, pateiktus paaiškinimus apie du nukentėjusių asmenų fondus: Nukentėjusių nuo nusikaltimų asmenų fondą, kuriuo gali naudotis nuo smurtinių nusikaltimų, kurių vykdytojas gali (negali) būti valstybės pareigūnas, nukentėję asmenys be teismo sprendimo, ir antrą fondą, kuriuo gali naudotis dėl valstybės kaltės nusikalstamo ar civilinio pobūdžio žalą patyrę asmenys tik teismo sprendimu. Komitetas taip pat palankiai vertina delegacijos vykstant dialogui pateiktus paaiškinimus apie nukentėjusiesiems skiriamos kompensacijos rūšis ir apie tai, kad nėra nustatyti mažiausias ir didžiausias tokios kompensacijos dydžiai. Komitetas atkreipia dėmesį į tai, kad vykstant dialogui delegacija patvirtino, kad asmeniui būtina suteikti nukentėjusiojo statusą tam, kad jis galėtų pasinaudoti šiais fondais. Komitetas vis dar yra susirūpinęs tuo, kad nacionalinės teisės aktuose dar neįtvirtinta vieša visapusiško žalos atlyginimo sistema, kuri apimtų ne tik kompensacijų mokėjimą ir sveikatos grąžinimą, bet ir visas Konvencijos 24 straipsnio 5 dalyje nurodytas kompensavimo priemones, įskaitant tas, kurios taikomos, kai nukentėjusysis neturi sveikatos ar socialinio draudimo. Komitetas taip pat yra</p>	SADM TM

<p>susirūpinęs tuo, kad minėtame įstatyme įtvirtinta kompensavimo sistema nevysiškai atitinka Konvencijos 24 straipsnio 4 dalyje nustatytų reikalavimų.</p> <p>30. Komitetas ragina valstybę, Konvencijos šalį, imtis priemonių, kurios būtinos siekiant užtikrinti, kad nacionalinės teisės aktuose būtų įtvirtinta visaapimanti, lyčių aspektu pagrįsta žalos atlyginimo ir kompensavimo sistema, apimanti ne tik materialinę ir moralinę žalą, bet ir kitas žalos atlyginimo formas, pavyzdžiui, restituciją, reabilitaciją, reikalavimų įvykdymą, įskaitant orumo ir reputacijos atkūrimą, ir nepasikartojimo užtikrinimą, remiantis Konvencijos 24 straipsnio 4 ir 5 dalimis, už šią sistemą, taikomą ir nepradėjus baudžiamojo proceso, būtų atsakinga valstybė.</p>	
<p>Dingusių asmenų ir jų artimųjų teisinė padėtis</p> <p>31. Komitetas palankiai vertina valstybės, Konvencijos šalies, patikinimą, kad asmens, kurio buvimo vieta nežinoma arba kuris yra miręs, pripažinimas neturės įtakos valstybės įsipareigojimui atlikti priverstinio dingimo nusikaltimo tyrimą ar jį tęsti, kol paaiškės to asmens likimas. Komitetas taip pat palankiai vertina delegacijos vykstant dialogui pateiktus paaiškinimus, kad trumpiausias laikotarpis, po kurio asmuo gali būti skelbiamas dingusiu, yra vieneri metai. Tačiau Komitetas vis dar yra susirūpinęs tuo, kad nacionalinės teisės aktai nevysiškai apima dingusių asmenų, kurių likimas nebuvo išaiškintas, ir jų artimųjų teisinę padėtį socialinės gerovės srityje (24 straipsnis).</p> <p>32. Komitetas ragina valstybę, Konvencijos šalį, nustatyti teisėkūros priemones, kurios būtinos siekiant užtikrinti, kad nacionalinė teisė tinkamai reglamentuotų dingusių asmenų, kurių likimas nebuvo išaiškintas, ir jų artimųjų teisinę padėtį tokiose srityse kaip socialinė gerovė, finansiniai reikalai, šeimos teisė ir nuosavybės teisė, kaip nurodyta Konvencijos 24 straipsnio 6 dalyje. Todėl Komitetas ragina valstybę, Konvencijos šalį, nustatyti asmens paskelbimo nežinia kur esančiu dėl priverstinio dingimo tvarką.</p>	<p>SADM TM</p>

Mokymų pavadinimas	Data	Trukmė (akad. val.)
Tarptautinės konvencijos dėl asmenų apsaugos nuo priverstinio dingimo taikymas	2016-11-29	8
Praktiniai kovos su priverstiniu dingimu aspektai: valstybių įsipareigojimai ir atsakomybė	2018-05-21	4
Priverstinis dingimas	2019-05-07	8
Komandiruotė	Data	Vieta
Priverstinio dingimo komiteto 13-ojoje sesija, svarstant Lietuvos Respublikos ataskaitą, pateiktą pagal Tarptautinės konvencijos dėl asmenų apsaugos nuo priverstinio dingimo 29 str. 1 d.	2017.09.03 - 2017.09.05	Ženeva, Šveicarija

Organizatorius	Dalyvavusių asmenų skaičius
Matias Pellado, dr. Justinas Žilinskas, dr. Andrius Nevera, dr. Danutė Jočienė, Gabrielė Vaitkevičienė, Tomas Krušna	2
Vilniaus universiteto Teisės fakultetas	6
Generalinė prokuratūra	47
Organizatorius	Dalyvavo
Ministro Pirmininko potvarkiu sudaryta vyriausybinių delegacija	Arūnas Meška

Suformuota: 2023 m. birželio 19 d. 13:44

Suformavo: Vyriausioji specialistė Jolita Marcevičiūtė

Siunčiamasis dokumentas

Registracijos duomenys						
Būsena		Registruota				
Dokumento sukūrimo data		2023-06-19				
Registracijos data		2023-06-19				
Registracijos numeris		17.2.-1910				
Dalinys		Dokumentų valdymo ir asmenų aptarnavimo skyrius				
Registras		17.2.: Siunčiamų dokumentų registras				
Byla		7.3.Mr: Susirašinėjimo su Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarija, Lietuvos Respublikos Seimu, Lietuvos Respublikos Vyriausybe, teisės saugos, teisėtvarkos ir kitomis institucijomis teisiniais klausimais dokumentai				
Bylos forma		Mišri byla				
Registratorius		Vyriausioji specialistė Jolita Marcevičiūtė				
Dokumento informacija						
Siuntėjai		Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra				
Gavėjai		Lietuvos respublikos teisingumo ministerija, rastine@tm.lt				
Dokumentą parengė		Vyriausiojo prokuroro padėjėja Aistė Matusevičiūtė				
Dokumentą pasirašė		Vyriausiojo prokuroro pavaduotojas Arūnas Meška				
Dokumentą tvirtino						
Dokumentą derino						
Dokumentą peržiūrėjo						
Antraštė		Dėl informacijos pateikimo Lietuvos Respublikos ataskaitai pagal Tarptautinę konvenciją dėl asmenų apsaugos nuo priverstinio dingimo rengti				
Dokumento rūšis		RAŠTAS				
Lapų skaičius		1				
Priedai		11 lapų ir 1 Excel lentelė				
IBPS informacija						
Dokumento turinys						
Pavadinimas		Tipas				
img20230619_13415093.pdf		Dokumento turinys (be priedų)				
Užpildyta 6.+Informacijos+teikimo+paskirstymo+lentelė.odt		Priedo turinys				
GP priedas.ods		Priedo turinys				
Susieti dokumentai						
Dokumentas arba projektas (1)						
17.1.-49296	2023-06-06	Dėl informacijos pateikimo Lietuvos Respublikos ataskaitai pagal tarptautinę konvenciją dėl asmenų apsaugos nuo priverstinio dingimo rengti	RAŠTAS	Vykdoma	Vyriausioji specialistė Jolita Marcevičiūtė	2023-06-19

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra, 288603320, Vilnius, Rinktinės g. 5A
Dokumento pavadinimas (antraštė)	Dėl informacijos pateikimo Lietuvos Respublikos ataskaitai pagal Tarptautinę konvenciją dėl asmenų apsaugos nuo priverstinio dingimo rengti
Dokumento registracijos data ir numeris	2023-06-19, 6R-7056
Adresatas	Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, Gedimino pr. 30, Vilnius
Registratorius	Vyriausiasis specialistas Jolanta Aleknavičienė
Veiksmo atlikimo data ir laikas	2023-06-19 14:28:52
Dokumento nuorašo atspausdinimo data ir jį atspausdinęs darbuotojas	2023-08-09 atspausdino Patarėjas Aurelija Baltikauskaitė

Nuorašas tikras
Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija
2023-08-09

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Vilniaus g. 33, LT-01506 Vilnius, tel. (8 5) 266 1400,
faks. (8 5) 266 1402, el. p. ministerija@sam.lt, <http://www.sam.lt>.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188603472

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai 2023-06-
į 2023-06-05 Nr. (1.13 E) 7R-2321

DĖL INFORMACIJOS PATEIKIMO LIETUVOS RESPUBLIKOS ATASKAITAI PAGAL TARPTAUTINĘ KONVENCIJĄ DĖL ASMENŲ APSAUGOS NUO PRIVERSTINIO DINGIMO RENGTI

Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija (toliau – Ministerija) pagal kompetenciją pateikia informaciją ataskaitai pagal Tarptautinę konvenciją dėl asmenų apsaugos nuo priverstinio dingimo.

1. Dėl Jungtinių Tautų Asmenų apsaugos nuo priverstinio dingimo komiteto (toliau – Komitetas) rekomendacijos Nr. 24.

„24. Komitetas rekomenduoja: a) valstybei, Konvencijos šaliai, užtikrinti, kad visi asmenys, kurių laisvė apribota, turėtų galimybę naudotis advokato paslaugomis nuo pat laisvės apribojimo momento ir galėtų nedelsdami susisiekti su savo artimaisiais ar kuriuo nors kitu pasirinktu asmeniu, o užsieniečiai – su savo šalies konsulatu;

Komitetas papildomai prašo pateikti informaciją apie:

a) priemonės, kurių imtasi siekiant įgyvendinti 2017 m. priimtus teisės aktų pakeitimus, susijusius su procesinių garantijų apsauga asmenims, iš kurių atimta laisvė;

b) skundus gautus dėl bet kokių veiksmų, trukdančių naudotis šiomis teisėmis, ir už tokius veiksmus taikytas sankcijas“.

Informuojame, kad nuo 2019 m. gegužės 1 d. įsigaliojo nauja Lietuvos Respublikos psichikos sveikatos priežiūros įstatymo (toliau – PSPĮ) redakcija, kurioje įtvirtintos pagrindinės hospitalizuojamųjų (įskaitant priverstinai) asmenų teisės.

1.1. Dėl advokato paslaugų priverstinai hospitalizuojant asmenį.

Vadovaujantis PSPĮ 12 straipsnio 1 dalimi, psichikos ir elgesio sutrikimų turintis pacientas, atsisakantis hospitalizavimo, Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliotų institucijų nustatyta tvarka gali būti priverstinai hospitalizuojamas, bet ne ilgiau kaip 3 darbo dienas, tik jeigu iš paciento elgesio ir (ar) kitų objektyvių duomenų galima pagrįstai spręsti, kad yra reali grėsmė, kad jis savo veiksmais ar neveikimu gali padaryti esminės žalos savo ar aplinkinių sveikatai, gyvybei ir (ar) turtui.

Jei psichikos ir elgesio sutrikimų turintį pacientą būtina priverstinai hospitalizuoti ir (ar) priverstinai gydyti ilgiau kaip 3 darbo dienas, psichikos sveikatos priežiūros įstaiga, kurioje priverstinai hospitalizuojamas ir (ar) priverstinai gydomas psichikos ir elgesio sutrikimų turintis pacientas, privalo ne vėliau kaip per 48 valandas nuo priverstinio hospitalizavimo ir (ar) priverstinio gydymo pradžios kreiptis į teismą dėl priverstinio hospitalizavimo ir (ar) priverstinio gydymo pratęsimo. Teismas gali patęsti priverstinio hospitalizavimo ir (ar) priverstinio gydymo terminą iki 1 mėnesio, jei būtina pratęsti vėl – įstaiga iš naujo kreipiasi į teismą, kuris gali pratęsti terminą ne ilgiau kaip iki 6 mėnesių.

Vadovaujantis PSPĮ 12 straipsnio 7 dalimi, kai sprendžiami psichikos ir elgesio sutrikimų turinčių pacientų priverstinio hospitalizavimo ir (ar) priverstinio gydymo klausimai, jeigu pacientas neturi pasirinkęs savo advokato, psichikos sveikatos priežiūros įstaiga privalo kreiptis dėl antrinės teisinės pagalbos pacientui suteikimo Lietuvos Respublikos valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymo nustatyta tvarka.

Ministerija apklausė visas asmens sveikatos priežiūros įstaigas, teikiančias stacionarines psichiatrijos paslaugas, pagal PSPĮ 12 straipsnio nuostatas 2022 m. taikiusias priverstinį hospitalizavimą (toliau ASPĮ), kaip jos užtikrina PSPĮ 12 straipsnio 7 dalyje nustatytą teisę į advokatą. Gauta informacija, kad įstaigos, vadovaujantis vidaus procedūromis (kuriose nustatyti atsakingi asmenys) kreipiasi dėl antrinės teisinės pagalbos visiems priverstinai hospitalizuojamiems pacientams (jei jie neturi savo advokato), kai kreipiamasi į teismą dėl jų priverstinio hospitalizavimo pratęsimo. Jei pacientai turi savo advokatą, advokatui sudaromos sąlygos bendrauti su pacientu ir tinkamai atstovauti jį teismo procese.

Apibendrinant pateiktą informaciją, kreipiantis dėl antrinės teisinės pagalbos pildomas prašymas per teisis.lt informacinę sistemą arba pildant pranešimą dėl antrinės valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimo, patvirtintą Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2020 m. liepos 16 d. įsakymu Nr. 1R-220 „Dėl antrinei valstybės garantuojamai teisinei pagalbai teikti reikalingų prašymo, pranešimų ir sprendimo formų bei sprendimo priėmimo dėl antrinės valstybės garantuojamos teisinės pagalbos teikimo, įvertinus individualią pareiškėjo situaciją, tvarkos aprašo patvirtinimo“.

1.2. Dėl teisės nedelsiant susisiekti su savo artimaisiais ar kuriuo nors kitu pasirinktu asmeniu.

Vadovaujantis PSPĮ, jo 8 straipsnyje „Psichikos ir elgesio sutrikimų turinčių pacientų teisės“ nurodyta, kad hospitalizuoti psichikos ir elgesio sutrikimų turintys pacientai, be kituose įstatymuose nustatytų teisių, turi teisę bendrauti su kitais asmenimis (tarp jų ir su kitais pacientais), naudotis internetu prieiga, telefonu ir kitomis ryšio priemonėmis, o psichikos sveikatos priežiūros įstaiga hospitalizuoto psichikos ir elgesio sutrikimų turinčio paciento prašymu privalo padėti jam susisiekti su savo atstovu, artimaisiais ar pagalbą priimančiais sprendimus teikiančiu asmeniu. Šių teisių įgyvendinimo tvarka nustatoma psichikos sveikatos priežiūros įstaigų vidaus tvarkos taisyklėse.

Savo atsakymuose ASPĮ pažymėjo, kad galimybė susisiekti su artimaisiais įgyvendinama taip:

- dažniausiai asmuo turi mobilųjį telefoną ir gali susisiekti pats;
- asmeniui sudaromos galimybės pačiam susisiekti ar pranešti, kad jis yra hospitalizuotas (pvz. leidžia paskambinti iš ASPĮ telefono);
- tais atvejais, kai asmuo pats pageidauja ir sutinka, apie hospitalizavimą artimiesiems praneša ASPĮ;
- kartais artimųjų kontaktai perduodami advokatui ir praneša advokatas.

1.3. Dėl skundų.

Skundų dėl advokato nesuteikimo pagal kompetenciją Ministerija bei apklaustos ASPĮ nėra gavusios.

2. Dėl Komiteto rekomendacijos Nr. 26.

„26. Komitetas rekomenduoja valstybei, Konvencijos šaliai, užtikrinti, kad visiems teisėsaugos darbuotojams, civiliams ir kariškiams, medicinos personalui, valstybės pareigūnams ir kitiems asmenims, galintiems dalyvauti laikant bet kokią laisvės netekusį asmenį laisvės atėmimo vietoje ar elgiantis su juo, įskaitant teisėjus, prokurorus ir kitus už teisingumo vykdymą atsakingus pareigūnus, būtų surengti tinkami ir reguliarūs mokymai apie Konvencijos nuostatas, kaip nurodyta Konvencijos 23 straipsnyje“.

Informuojame, kad tikslinių reguliarių mokymų būtent apie Konvencijos nuostatas Ministerija pagal kompetenciją neorganizuoja, tačiau vykdo priverstinio hospitalizavimo stebėseną šalies mastu, vykdo žmogaus teisėmis grįstą paslaugų politiką ir dalyvauja Pasaulio sveikatos

organizacijos iniciatyvoje „Qualityrights“, kurios metu vykdomos psichiatrijos įstaigų teikiamų paslaugų vertinimai pagal JT Neįgaliųjų teisių konvencijos nuostatus sukurta įrankį „Qualityrights toolkit“. Šio vertinimo kontekste įstaigos vertinamos, be kita ko, kaip jos vykdo priverstinį hospitalizavimą ir nagrinėjami skundų teikimo procesai ir mastas. Po vertinimo įstaigos skatinamos organizuoti visam personalui bazinius žmogaus teisių pagrindų mokymus.

Viceministras

Aurimas Pečkauskas

Marija Oleškevičienė, tel. (85) 2661420, el. p. marija.oleskeviciene@sam.lt

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija 188603472, Vilniaus g. 33 LT-01506 Vilnius Tel. (8 5) 268 5110 Faks. (8 5) 266 1402
Dokumento pavadinimas (antraštė)	Dėl informacijos pateikimo Lietuvos Respublikos ataskaitai pagal tarptautinę konvenciją dėl asmenų apsaugos nuo priverstinio dingimo rengti
Dokumento registracijos data ir numeris	2023-06-20 Nr. 10-2625
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	2023-06-20 Nr. 6R-7087
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Aurimas Pečkauskas, Viceministras, Vadovybė
Sertifikatas išduotas	AURIMAS PEČKAUSKAS LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2023-06-20 08:42:19 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2023-06-20 08:42:46 (GMT+03:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	EID-SK 2016, AS Sertifitseerimiskeskus EE
Sertifikato galiojimo laikas	2018-06-28 17:36:46 – 2023-06-27 23:59:59
Parašo paskirtis	Registravimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Andrius Lukminas, patarėjas, Dokumentų valdymo ir asmenų aptarnavimo skyrius
Sertifikatas išduotas	ANDRIUS LUKMINAS, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2023-06-20 08:45:23 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2023-06-20 08:45:36 (GMT+03:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	ADIC CA-A, Asmens dokumentu israsymo centras prie LR VRM LT
Sertifikato galiojimo laikas	2023-02-08 11:35:40 – 2026-02-07 11:35:40
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Gauto dokumento registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "DBSIS, Informatikos ir ryšių departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, i.k.188774822 LT", sertifikatas galioja nuo 2022-05-19 16:48:06 iki 2025-05-18 16:48:06
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	–
Pagrindinio dokumento priedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Elpako v.20230616.2
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2023-06-20 10:12:49)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2023-06-20 10:12:49 DBSIS

NACIONALINĖ TEISMŲ ADMINISTRACIJA

Biudžetinė įstaiga, L. Sapiegos g. 15, LT-10312 Vilnius, tel. (8 5) 268 5186, el. p. info@teismai.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188724424

Lietuvos Respublikos teisingumo
ministerijai
el. paštas aurelija.baltikauskaite@tm.lt

2023-06- Nr.
Į 2023-06-05 Nr. (1.13 E) 7R-2321

DĖL INFORMACIJOS PATEIKIMO LIETUVOS RESPUBLIKOS ATASKAITAI PAGAL TARPTAUTINĘ KONVENCIJĄ DĖL ASMENŲ APSAUGOS NUO PRIVERSTINIO DINGIMO RENGTI

Nacionalinė teismų administracija (toliau – Administracija), susipažinusi su Jungtinių Tautų Priverstinio dingimo komiteto rekomendacijų Lietuvos Respublikai 26 punktu, informuoja, kad, pagal Lietuvos teismų informacinėje sistemoje LITEKO užfiksuotus duomenis, nuo 2018 m. pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 100¹ straipsnį „Priverstinis dingimas“ Lietuvos teismuose bylų nebuvo gauta.

Atkreipiame dėmesį, kad teisėjų mokymas organizuojamas iš tam skirtų valstybės biudžeto lėšų ir vadovaujantis Lietuvos Respublikos teismų įstatymo 93 straipsnio nuostatomis. Teisėjų mokymų organizavimo procedūros yra detalai reglamentuotos Teisėjų tarybos 2013 m. rugpjūčio 30 d. nutarimu Nr. 13P-105-(7.1.2) „Dėl Teisėjų mokymo organizavimo taisyklių patvirtinimo“ patvirtintomis Teisėjų mokymo organizavimo taisyklėmis, pagal kurias, įgyvendinant Teismų įstatymo 93 straipsnio 1 dalies nuostatas, sprendžiamąjį balsą dėl mokymo programų ir jų turinio priima Teisėjų taryba, Teisingumo ministerijai pritarus ir atsižvelgus į valstybės skirtas lėšas.

Įvertinus tai, kad minėtos kategorijos bylos nėra perduodamos teismams, manytina, kad mokymai apie Konvencijos nuostatų įgyvendinimą galėtų būti aktualiausi pradinuose Konvencijoje numatytų veikų tyrimo etapuose veikiantiems subjektams (pvz., ikiteisminį tyrimą vykdančioms pareigūnoms). Jeigu tokie mokymai šioms subjektams būtų organizuojami, teisėjai, pagal susiformavusią teisėsaugos ir teismų sistemos institucijų

**LIETUVOS
TEISMAI**

bendradarbiavimo mokymų srityje praktiką, galėtų pagal poreikį juose sudalyvauti, siekiant vienodo Konvencijos nuostatų aiškinimo ir taikymo.

Priverstinio dingimo komiteto rekomendacijų dėl mokymų Konvencijos nuostatų taikymo klausimais įgyvendinimui taip pat reikšmingas būtų Seimo kontrolierių, vykdančių nacionalinės kankinimų prevencijos funkciją, indėlis, organizuojant susitikimus su atsakingomis institucijomis bei kvalifikacijos tobulinimo renginius susijusiems pareigūnams. Administracija, jei būtų organizuojami su Konvencijos nuostatomis, jų aiškinimu, taikymu ir pan. susiję mokymai, yra pasirengusi bendradarbiauti organizuojant tokius mokymus teisėjams.

Direktore

Natalija Kaminskienė

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Nacionalinė teismų administracija 188724424, L. Sapiegos g. 15, LT-10312, Vilnius
Dokumento pavadinimas (antraštė)	DĖL INFORMACIJOS PATEIKIMO LIETUVOS RESPUBLIKOS ATASKAITAI PAGAL TARPTAUTINĘ KONVENCIJĄ DĖL ASMENŲ APSAUGOS NUO PRIVERSTINIO DINGIMO RENGTI
Dokumento registracijos data ir numeris	2023-06-21 Nr. 4R-888-(1.13.Mr)
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	2023-06-21 Nr. 6R-7131
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Natalija Kaminskienė, Direktorius, Nacionalinė teismų administracija
Sertifikatas išduotas	NATALIJA KAMINSKIENĖ, Nacionalinė teismų administracija LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2023-06-21 05:54:04 (GMTZ)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2023-06-21 08:54:15 (GMT+03:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	ADIC CA-B, Asmens dokumentu israsymo centras prie LR VRM LT
Sertifikato galiojimo laikas	2023-05-12 09:36:13 – 2026-05-11 09:36:13
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Gauto dokumento registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "DBSIS, Informatikos ir ryšių departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, į.k.188774822 LT", sertifikatas galioja nuo 2022-05-19 16:48:06 iki 2025-05-18 16:48:06
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	–
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Liteko 2
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2023-06-21 16:58:20)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2023-06-21 16:58:21 DBSIS

LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲJŲ TYRIMŲ TARNYBA

Biudžetinė įstaiga, A. Jakšto g. 6, LT-01105 Vilnius,

tel. 8 706 63 335, el. p. dokumentai@stt.lt

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188659948

2023-06- Nr.

Į 2023-06-05 Nr. (1.13 E) 7R-2321

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai

El. p. rastine@tm.lt; aurelija.baltikauskaite@tm.lt

DĖL INFORMACIJOS PATEIKIMO LIETUVOS RESPUBLIKOS ATASKAITAI PAGAL TARPTAUTINĘ KONVENCIJĄ DĖL ASMENŲ APSAUGOS NUO PRIVERSTINIO DINGIMO RENGTI

Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba (toliau – STT), atsakydama į Jūsų 2023-06-05 raštą Nr. (1.13 E) 7R-2321, pagal kompetenciją teikia informaciją apie 2006 metų Tarptautinės konvencijos dėl asmenų apsaugos nuo priverstinio dingimo (toliau – Konvencija) įgyvendinimą.

Informuojame, kad STT disponuojama informacija apie Konvencijos įgyvendinimą pateikta pridedamos informacijos teikimo paskirstymo lentelės grafoje „Konvencijai skirti mokymai“.

PRIDEDAMA. Informacijos teikimo paskirstymo lentelė, 8 lapai.

Direktoriaus pavaduotojas

Egidijus Radzevičius

Dovilė Baroli, tel. 8 685 59 523, el. p. dovile.baroli@stt.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲJŲ TYRIMŲ TARNYBA

Biudžetinė įstaiga, A. Jakšto g. 6, LT-01105 Vilnius,

tel. 8 706 63 335, el. p. dokumentai@stt.lt

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188659948

2023-06- Nr.

Į 2023-06-05 Nr. (1.13 E) 7R-2321

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai

El. p. rastine@tm.lt; aurelija.baltikauskaite@tm.lt

DĖL INFORMACIJOS PATEIKIMO LIETUVOS RESPUBLIKOS ATASKAITAI PAGAL TARPTAUTINĘ KONVENCIJĄ DĖL ASMENŲ APSAUGOS NUO PRIVERSTINIO DINGIMO RENGTI

Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba (toliau – STT), atsakydama į Jūsų 2023-06-05 raštą Nr. (1.13 E) 7R-2321, pagal kompetenciją teikia informaciją apie 2006 metų Tarptautinės konvencijos dėl asmenų apsaugos nuo priverstinio dingimo (toliau – Konvencija) įgyvendinimą.

Informuojame, kad STT disponuojama informacija apie Konvencijos įgyvendinimą pateikta pridedamos informacijos teikimo paskirstymo lentelės grafoje „Konvencijai skirti mokymai“.

PRIDEDAMA. Informacijos teikimo paskirstymo lentelė, 8 lapai.

Direktoriaus pavaduotojas

Egidijus Radzevičius

Dovilė Baroli, tel. 8 685 59 523, el. p. dovile.baroli@stt.lt

INFORMACIJOS TEIKIMO PASKIRSTYMO LENTELĖ ATASKAITAI PAGAL 2006 METŲ TARPTAUTINĘ KONVENCIJĄ DĖL ASMENŲ APSAUGOS NUO PRIVERSTINIO DINGIMO

Sutrumpinimai: GP – Generalinė prokuratūra; KAM – Krašto apsaugos ministerija; NTA – Nacionalinė teismų administracija; SADM – Socialinės apsaugos ir darbo ministerija; SAM – Sveikatos apsaugos ministerija; STT – Specialiųjų tyrimų tarnyba; TM – Teisingumo ministerija; URM – Užsienio reikalų ministerija; VRM – Vidaus reikalų ministerija; VSD – Valstybės saugumo departamentas

Prašoma informacija pagal 2017 m. Jungtinių Tautų Asmenų apsaugos nuo priverstinio dingimo komiteto pateiktas baigiamąsias išvadas CED/C/LTU/CO/1	Atsakinga institucija
<p>Priverstinio dingimo apibrėžtis</p> <p>11. Komitetas palankiai vertina tai, kad Baudžiamojo kodekso 100¹ straipsnyje nustatyta baudžiamoji atsakomybė už priverstinio dingimo nusikaltimą, tačiau vis dar susirūpinęs tuo, kad šios nusikalstamos veikos apibrėžtyje nėra žodžio „suėmimas“, kadangi vykstant dialogui delegacija informavo, kad šio žodžio atsisakyta, nes „suėmimas“ susijęs su trumpalaikiu laisvės apribojimu. Komitetas susirūpinęs, kad atsisakius šio žodžio gali būti apribotas priverstinio dingimo apibrėžties taikymas tais atvejais, kai ši nusikalstama veika trumpalaikė.</p> <p>12. Komitetas rekomenduoja valstybei, Konvencijos šaliai, imtis visų priemonių, kurios būtinos siekiant užtikrinti, kad priverstinio dingimo apibrėžtis nacionalinės teisės aktuose visiškai atitiktų Konvencijos 2 straipsnyje nustatytą apibrėžtį.</p>	TM
<p>Vadų baudžiamoji atsakomybė</p> <p>13. Komitetas atkreipia dėmesį į valstybės, Konvencijos šalies, poziciją, kad galiojančių nacionalinės teisės nuostatų pakanka vadų baudžiamosios atsakomybės klausimams spręsti ir kad valstybė, Konvencijos šalis, nusprendė nesiimti jokių papildomų priemonių siekdama aiškiai įtraukti Konvencijos 6 straipsnio 1 dalies b punkte nurodytą vadų baudžiamąją atsakomybę į nacionalinę teisę. Todėl Komitetas pažymi, kad Baudžiamojo kodekso 113¹ straipsnio dėl aplaidaus vado pareigų vykdymo nuostatos neapima visų Konvencijos 6 straipsnio 1 dalies b punkto elementų, susijusių su vadų baudžiamąja atsakomybe (6 straipsnis).</p> <p>14. Komitetas rekomenduoja valstybei, Konvencijos šaliai, imtis teisėkūros priemonių, kurios būtinos siekiant užtikrinti, kad nacionalinės teisės aktuose būtų konkrečiai nurodyta vadų baudžiamoji atsakomybė remiantis Konvencijos 6 straipsnio 1 dalies b punktu ir apimtų vado atsakomybę, kuris:</p> <p>a) žinojo ar sąmoningai nepaisė informacijos, kuri aiškiai rodė, kad faktiškai jam pavaldūs ir jo kontroliuojami</p>	GP KAM TM VRM

<p>asmenys vykdė ar ketino vykdyti priverstinio dingimo nusikaltimą;</p> <p>b) buvo faktiškai atsakingas už veiklą, susijusią su priverstinio dingimo nusikaltimu, ir ją kontroliavo;</p> <p>c) nesiėmė visų būtinų ir pagrįstų priemonių pagal savo įgaliojimus, kad užkirstų kelią priverstinio dingimo nusikaltimui ar nuo jo sulaikytų arba kad perduotų bylą kompetentingoms institucijoms ištirti ir baudžiamajam persekiojimui pradėti.</p>	
<p>Tinkamos bausmės, sunkinančios ir lengvinančios aplinkybės</p> <p>15. Komitetas atkreipė dėmesį į valstybės, Konvencijos šalies, pateiktą informaciją apie skiriamas už priverstinio dingimo nusikaltimą mažiausias ir didžiausias bausmes (įkalinimo nuo 3 iki 15 metų bausmė) ir jų taikymą, kai priverstinio dingimo nusikaltimas padaromas kartu su kitais nusikaltimais. Jis pažymi, kad Baudžiamojo kodekso 59 straipsnis (Atsakomybę lengvinančios aplinkybės) ir 60 straipsnis (Atsakomybę sunkinančios aplinkybės) taikomi visiems nusikaltimams. Komitetas taip pat atkreipia dėmesį į valstybės, Konvencijos šalies, pateiktą informaciją apie Baudžiamojo kodekso 62 straipsnį, kuris leidžia teismams skirti švelnesnę bausmę už tą, kuri nustatyta įstatyme, ir kuris taikomas tik esant išskirtinėms aplinkybėms. Tačiau Komitetas vis dar yra susirūpinęs tuo, kad nacionalinės teisės aktai visiškai neapima įvairių su priverstinio dingimo nusikaltimo sunkumu susijusių aspektų vertinant už šį nusikaltimą taikomas bausmes (7 straipsnis).</p> <p>16. Komitetas ragina valstybę, Konvencijos šalį:</p> <p>a) užtikrinti, kad bausmės už priverstinio dingimo nusikaltimą būtų nustatytos tinkamai atsižvelgiant į ypatingą nusikaltimo sunkumą, kaip nustatyta Konvencijos 7 straipsnyje, ir paisant mažiausios bausmės dydžio;</p> <p>b) nustatyti konkrečias sunkinančias ir lengvinančias aplinkybes, kurios nurodytos Konvencijos 7 straipsnio 2 dalyje ir taikomos priverstinio dingimo nusikaltimo padarymo atveju.</p>	<p>TM</p>

<p>Tyrimams trukdančių veiksmų prevencija</p> <p>17. Komitetas atkreipia dėmesį į valstybės, Konvencijos šalies, pateiktą informaciją apie Baudžiamojo proceso kodekso 155 straipsnį, kurio nuostatos leidžia prokurorui, turinčiam teisėjo sutikimą, atvykti į privačias ir viešas įstaigas ir susipažinti su jų turima informacija, kuri gali būti naudinga atliekant ikiteisminį tyrimą. Tačiau Komitetas vis dar yra susirūpinęs tuo, kad prokuroro teisė susipažinti su informacija gali būti ribojama, ypač kai tai susiję su informacija, kuri laikoma valstybės ir tarnybos paslaptimi ir gali būti aktuali atliekant priverstinio dingimo nusikaltimo tyrimą (12 straipsnis).</p> <p>18. Komitetas rekomenduoja valstybei, Konvencijos šaliai, užtikrinti, kad už priverstinio dingimo nusikaltimų tyrimą atsakingos institucijos galėtų susipažinti su visa su jų atliekamų tyrimu susijusia informacija ir dokumentais.</p>	GP KAM TM VRM
<p>Išsiuntimo, grąžinimo, perdavimo ir išdavimo (ekstradicijos) mechanizmai</p> <p>19. Komitetas atkreipia dėmesį į valstybės, Konvencijos šalies, pateiktą informaciją apie mechanizmus ir išsiuntimo, grąžinimo, perdavimo ir išdavimo (ekstradicijos) procedūroms taikomus kriterijus. Tačiau Komitetas pažymi, kad nacionalinės teisės aktuose nėra jokios konkrečios nuorodos į priverstinio dingimo nusikaltimą. Komitetas taip pat pažymi, kad nenustatyta jokių aiškių ir konkrečių kriterijų ir (arba) procedūrų, kurie leistų įvertinti ir patikrinti asmeniui kylančią priverstinio dingimo riziką paskirties valstybėje (16 straipsnis).</p> <p>20. Komitetas rekomenduoja valstybei, Konvencijos šaliai, apsvarstyti galimybę į savo nacionalinės teisės aktus aiškiai įtraukti draudimą išsiųsti, grąžinti, perduoti ar išduoti asmenį, jei yra rimtas pagrindas manyti, kad tam asmeniui kils priverstinio dingimo pavojus. Komitetas ragina valstybę, Konvencijos šalį, imtis priemonių, kurios būtinos norint užtikrinti, kad būtų nustatyti aiškūs ir konkretūs kriterijai ir (arba) procedūros, kurie leistų įvertinti ir patikrinti asmeniui kylančią priverstinio dingimo riziką paskirties valstybėje.</p>	GP TM VRM
<p>Slapto įkalinimo atveju atliekami tyrimai</p> <p>21. Komitetas atkreipia dėmesį į valstybės, Konvencijos šalies, pateiktą informaciją apie tai, kad Generalinė prokuratūra 2014 m. vasario 13 d. pradėjo ikiteisminį tyrimą Nr. 01-2-00015-14 dėl neteisėto žmonių gabenimo per valstybės sieną (Baudžiamojo kodekso 292 straipsnio 3 dalis), 2015 m. sausio 22 d. ji atnaujino ikiteisminį tyrimą Nr. 01-2-00016-10 dėl piktnaudžiavimo tarnybine padėtimi (Baudžiamojo kodekso 228 straipsnio 1 dalis) ir 2015 m. vasario 6 d. sujungė abu</p>	GP

<p>ikiteisminius tyrimus į vieną ikiteisminį tyrimą Nr. 01-2-00015-14. Tačiau Komitetas susirūpinęs, kad jungtinis ikiteisminis tyrimas Nr. 01-2-00015-14 vis dar nebaigtas, įtariamieji nenustatyti ir jokiame asmeniui nepareikšti įtarimai. Komitetas taip pat susirūpinęs pažymi, kad atliekant minėtą ikiteisminį tyrimą nė vienas asmuo nepripažintas nukentėjusiuoju ir taip iš nukentėjusiųjų atimta teisė į teisių gynimą ir žalos atlyginimą. Be to, Komitetas susirūpinęs, kad išsami informacija apie ikiteisminio tyrimo pažangą ir rezultatus laikoma paslapyje (1, 17 ir 24 straipsniai).</p> <p>22. Komitetas palankiai vertina vykstančius galimo valstybės, Konvencijos šalies, dalyvavimo nusikaltėlių perdavimo ir slapto įkalinimo programose tyrimus, tačiau pakartodamas Komiteto prieš kankinimą 2014 m. rekomendacijas (žr. CAT/C/LTU/CO/3 16 punktą) ir Žmogaus teisių komiteto 2012 m. rekomendacijas (žr. CCPR/C/LTU/CO/3 9 punktą):</p> <p>a) ragina valstybę, Konvencijos šalį, per pagrįstą laiką baigti valstybės dalyvavimo nusikaltėlių perdavimo ir slapto įkalinimo programose tyrimą tam, kad už tai atsakingi asmenys prisiimtų atsakomybę, asmenys būtų tinkamai pripažinti nukentėjusiais ir būtų užtikrintos jų teisės į teisių gynimą ir žalos atlyginimą;</p> <p>b) rekomenduoja valstybei, Konvencijos šaliai, informuoti apie tai visuomenę ir užtikrinti skaidrų tyrimą;</p> <p>c) prašo, kad valstybė, Konvencijos šalis, pateiktų jam naujausią informaciją apie šio tyrimo išvadas ir, jei įmanoma, už nusikaltimo padarymą atsakingiems asmenims taikomas sankcijas.</p> <p>Pastaba: dėl šio rekomendacijos įgyvendinimo 2018 m. teikta papildoma informacija (žiūrėti priedą Nr. 4, 1-3 psl.), tačiau Komitetas nelaiko šios rekomendacijos įgyvendinta (žiūrėti priedą Nr. 5, 2-3 psl.).</p>	
<p>Pagrindinės teisinės apsaugos priemonės</p> <p>23. Komitetas atkreipia dėmesį į valstybės, Konvencijos šalies, pateiktą informaciją apie tai, kad asmenų, kurių laisvė apribota, galimybė naudotis advokato paslaugomis neribojama, ir patikinimą, kad negauta skundų dėl to, kad nebuvo užtikrinta galimybė pataisos įstaigose ar tardymo izoliatoriuose esantiems asmenims naudotis advokato paslaugomis. Tačiau Komitetas vis dar yra susirūpinęs, nes kai kurie veiksmai, susiję su a) sulaikytų asmenų artimųjų skubiu informavimu ir b) galimybe naudotis advokato paslaugomis pačioje laisvės apribojimo pradžioje, iš tikrųjų ne visada atliekami (17 ir 22 straipsniai).</p> <p>24. Komitetas rekomenduoja:</p>	<p>KAM SADM SAM TM VRM</p>

a) valstybei, Konvencijos šaliai, užtikrinti, kad visi asmenys, kurių laisvė apribota, turėtų galimybę naudotis advokato paslaugomis nuo pat laisvės apribojimo momento ir galėtų nedelsdami susisiekti su savo artimaisiais ar kuriuo nors kitu pasirinktu asmeniu, o užsieniečiai – su savo šalies konsulatu;

b) valstybei, Konvencijos šaliai, praktiškai užtikrinti, kad būtų imamasi atitinkamų poveikio priemonių dėl visų veiksmų, kurie trukdo užtikrinti minėtas teises.

Pastaba: dėl šio rekomendacijos įgyvendinimo 2018 m. teikta papildoma informacija (žiūrėti priedą Nr. 4, 3-6 psl.), tačiau Komitetas nelaiko šios rekomendacijos įgyvendinta (žiūrėti priedą Nr. 5, 3 psl.) ir papildomai prašo pateikti informaciją apie:

a) priemones, kurių imtasi siekiant įgyvendinti 2017 m. priimtus teisės aktų pakeitimus, susijusius su procesinių garantijų apsauga asmenims, iš kurių atimta laisvė;

b) skundus gautus dėl bet kokių veiksmų, trukdančių naudotis šiomis teisėmis, ir už tokius veiksmus taikytas sankcijas.

<p>Konvencijai skirti mokymai</p> <p>25. Komitetas palankiai vertina pateiktą informaciją apie vienos dienos Konvencijos taikymui skirtą tarptautinę konferenciją, į kurią pakviesti įvairūs valstybės atstovai ir nevyriausybinės organizacijos. Tačiau Komitetas pažymi, kad specialūs ir reguliarūs su Konvencija susiję mokymai nebuvo rengiami (23 straipsnis).</p> <p>26. Komitetas rekomenduoja valstybei, Konvencijos šaliai, užtikrinti, kad visiems teisėsaugos darbuotojams, civiliams ir kariškiams, medicinos personalui, valstybės pareigūnams ir kitiems asmenims, galintiems dalyvauti laikant bet kokią laisvės netekusį asmenį laisvės atėmimo vietoje ar elgiantis su juo, įskaitant teisėjus, prokurorus ir kitus už teisingumo vykdymą atsakingus pareigūnus, būtų surengti tinkami ir reguliarūs mokymai apie Konvencijos nuostatas, kaip nurodyta Konvencijos 23 straipsnyje.</p> <p>Pastaba: dėl šio rekomendacijos įgyvendinimo 2018 m. teikta papildoma informacija (žiūrėti priedą Nr. 4, 6-7 psl.), tačiau Komitetas nelaiko šios rekomendacijos įgyvendinta (žiūrėti priedą Nr. 5, 3-4 psl.).</p> <p>Informuojame, jog Lietuvos specialiųjų tyrimų tarnybos (toliau – STT) direktorius 2023 m. balandžio 26 d. įsakymu Nr. 2-66 patvirtinto STT pareigūnų parengimo veikti situacijomis, susijusiomis su psichinės, fizinės prievartos, specialiųjų priemonių, šaunamojo ginklo naudojimu įvadinio mokymo programą (toliau – Programa), kuri skirta suformuoti ir įvertinti STT pareigūnų gebėjimus veikti situacijomis, kuriose kaip išimtinė priemonė gali būti panaudota fizinė, psichinė prievarta, specialiosios priemonės bei šaunamasis ginklas tarnybos metu.</p> <p>Programos tikslas – prieš suteikiant STT pareigūnams teisę vykdyti procesinį konvojavimą ir skiriant tarnybinį šaunamąjį ginklą (pistoletą) ir specialiąsias priemones, išaiškinti šiems STT pareigūnams prievartos panaudojimo tarnyboje ir procesinio konvojavimo teisinius pagrindus, suformuoti tvirtus šių STT pareigūnų šaunamųjų ginklų, specialiųjų priemonių ir kovinių imtynių veiksmų panaudojimo įgūdžius, patikrinti STT pareigūnų gebėjimus pritaikyti suformuotus žinias ir įgūdžius praktinėje veikloje.</p> <p>Vienas iš pagrindinių šios Programos uždavinių yra supažindinti STT pareigūnus su teisės aktais, reglamentuojančiais prievartos panaudojimą ir sulaikytų, suimtų asmenų procesinį konvojavimą, STT ginkluotės skyrimo, priėmimo, išdavimo, nešiojimo, laikymo ir saugojimo tvarka.</p> <p>Programos tikslui ir uždaviniams įgyvendinti rengiami STT pareigūnų parengimo veikti situacijomis, susijusiomis su psichinės, fizinės prievartos, specialiųjų priemonių ir šaunamojo ginklo naudojimu įvadinio mokymo pratybos bei įgytų praktinių įgūdžių ir teorinių žinių patikrinimas. Praktinių įgūdžių ir teorinių žinių patikrinimo metu yra vertinami šie teorinėse ir praktinėse pratybose dalyvavusių STT pareigūnų įgūdžiai ir žinios:</p> <p>1. Lietuvos Respublikos įstatymai ir kiti teisės aktai, STT teisės aktai, reglamentuojantys prievartos panaudojimo tarnyboje tvarką;</p>	<p>GP KAM NTA SAM STT TM VRM VSD</p>
--	--

2. prievartos panaudojimo būtiniosios ginties, asmens, padariusio nusikalstamą veiką sulaikymo, profesinės pareigos vykdymo ir būtinojo reikalingumo situacijose teisiniai aspektai;

3. suimtųjų (sulaikytų) asmenų konvojavimo teisinis reglamentavimas.

Pratybos vyksta nuolat ir rengiamos STT direktoriaus pavaduotojo potvarkiu ne didesnėmis kaip 10 STT pareigūnų grupėms. Pratybų tikslas – išaiškinti pareigūnams STT įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytus prievartos panaudojimo teisinius pagrindus. Pratybų metodas – teorinės pratybos. Pratybų trukmė – 4 akademinės valandos.

Pratybas sudaro:

1. teorinės pratybos (6 akademinės valandos);

2. praktinės pratybos (16 akademinių valandų);

3. praktinių įgūdžių ir teorinių žinių patikrinimas (2 akademinės valandos).

Pažymėtina, jog remiantis Programa patvirtintu Pratybų planu STT pareigūnai supažindinami su šiais dalykais:

1. Prievartos panaudojimo teisiniais pagrindais, kurių metu STT pareigūnai supažindinami su prievartos panaudojimo bendrosiomis nuostatomis, t. y. pamatinių žmogaus teisių laikymasis naudojant prievartos priemones, prievartos priemonių naudojimo tarnyboje būtiniosios ginties, asmens padariusio nusikalstamą veiką sulaikymo, būtinojo reikalingumo, profesinės pareigos vykdymo situacijose teisiniais ypatumais, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo formuojama praktika baudžiamosiose bylose dėl pareigūnų tarnybinių įgaliojimų viršijimo panaudojus prievartą. Taip pat supažindinama su STT įstatymo nuostatomis, nustatančiomis STT pareigūnų teises, pareigas ir atsakomybę panaudojus prievartą, prievartos priemonių rūšimis ir samprata, psichinės, fizinės prievartos, šaunamojo ginklo panaudojimo atvejais ir sąlygomis, taip pat pratybų metu pateikiami pavyzdiniai atvejai, kuriais draudžiama naudoti fizinę prievartą ar šaunamąjį ginklą bei aptariami STT pareigūno veiksmai panaudojus psichinę, fizinę prievartą šaunamąjį ginklą.

2. STT procesinio konvojavimo teisiniais pagrindais, kurių metu STT pareigūnai supažindinami su konvojavimo taisyklėmis, kurios nustato konvojuojamų asmenų teises ir pareigas, konvojaus pareigūnų veiklos ir darbo organizavimo ypatumus, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro patvirtintomis konvojavimo taisyklėmis, STT direktoriaus įsakymu patvirtinta STT procesinio konvojavimo tvarka, taip pat supažindinama su konvojuojamų asmenų teisėmis ir pareigomis bei konvojaus pareigūnų veiklos ir darbo organizavimo ypatumais.

<p>Nukentėjusiojo apibrėžtis</p> <p>27. Komitetas palankiai vertina 2016 m. kovo 1 d. priimtus Baudžiamojo proceso kodekso 28 straipsnio pakeitimus, kurie išplečia nukentėjusiojo sąvoką. Tačiau Komitetas vis dar yra susirūpinęs tuo, kad nacionalinės teisės aktuose įtvirtinta nukentėjusiojo apibrėžtis neviseiškai atitinka Konvencijos 24 straipsnio 1 dalyje nustatytą platesnę apibrėžtį.</p> <p>28. Komitetas ragina valstybę, Konvencijos šalį, užtikrinti, kad Baudžiamojo proceso kodekso 28 straipsnis būtų taikomas remiantis Konvencijos 24 straipsnio 1 dalyje nustatyta nukentėjusiojo apibrėžtimi tam, kad bet kuris asmuo, kuris patyrė tiesiogiai dėl priverstinio dingimo atsiradusią žalą, galėtų visapusiškai naudotis Konvencijoje įtvirtintomis teisėmis, visų pirma teise į žalos atlyginimą.</p>	GP NTA SADM TM VRM
<p>Teisė į žalos atlyginimą ir neatidėliotiną, sąžiningą bei lygiavertę kompensaciją</p> <p>29. Komitetas atkreipia dėmesį į valstybės, Konvencijos šalies, pateiktą informaciją apie Smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo įstatyme nustatytą žalos atlyginimo sistemą, kuri numato smurtiniais nusikaltimais padarytos turtinės ir (ar) neturtinės žalos kompensavimą iš Nukentėjusių nuo nusikaltimų asmenų fondo programos ir smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimą avansu. Komitetas dėkoja už valstybės, Konvencijos šalies, pateiktus paaiškinimus apie du nukentėjusių asmenų fondus: Nukentėjusių nuo nusikaltimų asmenų fondą, kuriuo gali naudotis nuo smurtinių nusikaltimų, kurių vykdytojas gali (negali) būti valstybės pareigūnas, nukentėję asmenys be teismo sprendimo, ir antrą fondą, kuriuo gali naudotis dėl valstybės kaltės nusikalstamo ar civilinio pobūdžio žalą patyrę asmenys tik teismo sprendimu. Komitetas taip pat palankiai vertina delegacijos vykstant dialogui pateiktus paaiškinimus apie nukentėjusiesiems skiriamos kompensacijos rūšis ir apie tai, kad nėra nustatyti mažiausias ir didžiausias tokios kompensacijos dydžiai. Komitetas atkreipia dėmesį į tai, kad vykstant dialogui delegacija patvirtino, kad asmeniui būtina suteikti nukentėjusiojo statusą tam, kad jis galėtų pasinaudoti šiais fondais. Komitetas vis dar yra susirūpinęs tuo, kad nacionalinės teisės aktuose dar neįtvirtinta vieša visapusiško žalos atlyginimo sistema, kuri apimtų ne tik kompensacijų mokėjimą ir sveikatos grąžinimą, bet ir visas Konvencijos 24 straipsnio 5 dalyje nurodytas kompensavimo priemones, įskaitant tas, kurios taikomos, kai nukentėjusysis neturi sveikatos ar socialinio draudimo. Komitetas taip pat yra susirūpinęs tuo, kad minėtame įstatyme įtvirtinta kompensavimo sistema neviseiškai atitinka Konvencijos 24 straipsnio 4 dalyje nustatytų reikalavimų.</p> <p>30. Komitetas ragina valstybę, Konvencijos šalį, imtis priemonių, kurios būtinos siekiant užtikrinti, kad nacionalinės teisės aktuose būtų įtvirtinta visaapimanti, lyčių aspektu pagrįsta žalos atlyginimo ir kompensavimo sistema, apimanti ne tik materialinę ir moralinę žalą, bet ir kitas žalos atlyginimo formas, pavyzdžiui, restituciją, reabilitaciją, reikalavimų įvykdymą, įskaitant orumo ir reputacijos atkūrimą, ir nepasikartojimo užtikrinimą,</p>	SADM TM

<p>remiantis Konvencijos 24 straipsnio 4 ir 5 dalimis, už šią sistemą, taikomą ir nepradėjus baudžiamojo proceso, būtų atsakinga valstybė.</p>	
<p>Dingusių asmenų ir jų artimųjų teisinė padėtis</p> <p>31. Komitetas palankiai vertina valstybės, Konvencijos šalies, patikinimą, kad asmens, kurio buvimo vieta nežinoma arba kuris yra miręs, pripažinimas neturės įtakos valstybės įsipareigojimui atlikti priverstinio dingimo nusikaltimo tyrimą ar jį tęsti, kol paaiškės to asmens likimas. Komitetas taip pat palankiai vertina delegacijos vykstant dialogui pateiktus paaiškinimus, kad trumpiausias laikotarpis, po kurio asmuo gali būti skelbiamas dingusiu, yra vieneri metai. Tačiau Komitetas vis dar yra susirūpinęs tuo, kad nacionalinės teisės aktai nevisiškai apima dingusių asmenų, kurių likimas nebuvo išaiškintas, ir jų artimųjų teisinę padėtį socialinės gerovės srityje (24 straipsnis).</p> <p>32. Komitetas ragina valstybę, Konvencijos šalį, nustatyti teisėkūros priemones, kurios būtinos siekiant užtikrinti, kad nacionalinė teisė tinkamai reglamentuotų dingusių asmenų, kurių likimas nebuvo išaiškintas, ir jų artimųjų teisinę padėtį tokiose srityse kaip socialinė gerovė, finansiniai reikalai, šeimos teisė ir nuosavybės teisė, kaip nurodyta Konvencijos 24 straipsnio 6 dalyje. Todėl Komitetas ragina valstybę, Konvencijos šalį, nustatyti asmens paskelbimo nežinia kur esančiu dėl priverstinio dingimo tvarką.</p>	<p>SADM TM</p>

INFORMACIJOS TEIKIMO PASKIRSTYMO LENTELĖ ATASKAITAI PAGAL 2006 METŲ TARPTAUTINĘ KONVENCIJĄ DĖL ASMENŲ APSAUGOS NUO PRIVERSTINIO DINGIMO

Sutrumpinimai: GP – Generalinė prokuratūra; KAM – Krašto apsaugos ministerija; NTA – Nacionalinė teismų administracija; SADM – Socialinės apsaugos ir darbo ministerija; SAM – Sveikatos apsaugos ministerija; STT – Specialiųjų tyrimų tarnyba; TM – Teisingumo ministerija; URM – Užsienio reikalų ministerija; VRM – Vidaus reikalų ministerija; VSD – Valstybės saugumo departamentas

Prašoma informacija pagal 2017 m. Jungtinių Tautų Asmenų apsaugos nuo priverstinio dingimo komiteto pateiktas baigiamąsias išvadas CED/C/LTU/CO/1	Atsakinga institucija
<p>Priverstinio dingimo apibrėžtis</p> <p>11. Komitetas palankiai vertina tai, kad Baudžiamojo kodekso 100¹ straipsnyje nustatyta baudžiamoji atsakomybė už priverstinio dingimo nusikaltimą, tačiau vis dar susirūpinęs tuo, kad šios nusikalstamos veikos apibrėžtyje nėra žodžio „suėmimas“, kadangi vykstant dialogui delegacija informavo, kad šio žodžio atsisakyta, nes „suėmimas“ susijęs su trumpalaikiu laisvės apribojimu. Komitetas susirūpinęs, kad atsisakius šio žodžio gali būti apribotas priverstinio dingimo apibrėžties taikymas tais atvejais, kai ši nusikalstama veika trumpalaikė.</p> <p>12. Komitetas rekomenduoja valstybei, Konvencijos šaliai, imtis visų priemonių, kurios būtinos siekiant užtikrinti, kad priverstinio dingimo apibrėžtis nacionalinės teisės aktuose visiškai atitiktų Konvencijos 2 straipsnyje nustatytą apibrėžtį.</p>	TM
<p>Vadų baudžiamoji atsakomybė</p> <p>13. Komitetas atkreipia dėmesį į valstybės, Konvencijos šalies, poziciją, kad galiojančių nacionalinės teisės nuostatų pakanka vadų baudžiamosios atsakomybės klausimams spręsti ir kad valstybė, Konvencijos šalis, nusprendė nesiimti jokių papildomų priemonių siekdama aiškiai įtraukti Konvencijos 6 straipsnio 1 dalies b punkte nurodytą vadų baudžiamąją atsakomybę į nacionalinę teisę. Todėl Komitetas pažymi, kad Baudžiamojo kodekso 113¹ straipsnio dėl aplaidaus vado pareigų vykdymo nuostatos neapima visų Konvencijos 6 straipsnio 1 dalies b punkto elementų, susijusių su vadų baudžiamąja atsakomybe (6 straipsnis).</p> <p>14. Komitetas rekomenduoja valstybei, Konvencijos šaliai, imtis teisėkūros priemonių, kurios būtinos siekiant užtikrinti, kad nacionalinės teisės aktuose būtų konkrečiai nurodyta vadų baudžiamoji atsakomybė remiantis Konvencijos 6 straipsnio 1 dalies b punktu ir apimtų vado atsakomybę, kuris:</p> <p>a) žinojo ar sąmoningai nepaisė informacijos, kuri aiškiai rodė, kad faktiškai jam pavaldūs ir jo kontroliuojami</p>	GP KAM TM VRM

<p>asmenys vykdė ar ketino vykdyti priverstinio dingimo nusikaltimą;</p> <p>b) buvo faktiškai atsakingas už veiklą, susijusią su priverstinio dingimo nusikaltimu, ir ją kontroliavo;</p> <p>c) nesiėmė visų būtinų ir pagrįstų priemonių pagal savo įgaliojimus, kad užkirstų kelią priverstinio dingimo nusikaltimui ar nuo jo sulaikytų arba kad perduotų bylą kompetentingoms institucijoms ištirti ir baudžiamajam persekiojimui pradėti.</p>	
<p>Tinkamos bausmės, sunkinančios ir lengvinančios aplinkybės</p> <p>15. Komitetas atkreipė dėmesį į valstybės, Konvencijos šalies, pateiktą informaciją apie skiriamas už priverstinio dingimo nusikaltimą mažiausias ir didžiausias bausmes (įkalinimo nuo 3 iki 15 metų bausmė) ir jų taikymą, kai priverstinio dingimo nusikaltimas padaromas kartu su kitais nusikaltimais. Jis pažymi, kad Baudžiamojo kodekso 59 straipsnis (Atsakomybę lengvinančios aplinkybės) ir 60 straipsnis (Atsakomybę sunkinančios aplinkybės) taikomi visiems nusikaltimams. Komitetas taip pat atkreipia dėmesį į valstybės, Konvencijos šalies, pateiktą informaciją apie Baudžiamojo kodekso 62 straipsnį, kuris leidžia teismams skirti švelnesnę bausmę už tą, kuri nustatyta įstatyme, ir kuris taikomas tik esant išskirtinėms aplinkybėms. Tačiau Komitetas vis dar yra susirūpinęs tuo, kad nacionalinės teisės aktai visiškai neapima įvairių su priverstinio dingimo nusikaltimo sunkumu susijusių aspektų vertinant už šį nusikaltimą taikomas bausmes (7 straipsnis).</p> <p>16. Komitetas ragina valstybę, Konvencijos šalį:</p> <p>a) užtikrinti, kad bausmės už priverstinio dingimo nusikaltimą būtų nustatytos tinkamai atsižvelgiant į ypatingą nusikaltimo sunkumą, kaip nustatyta Konvencijos 7 straipsnyje, ir paisant mažiausios bausmės dydžio;</p> <p>b) nustatyti konkrečias sunkinančias ir lengvinančias aplinkybes, kurios nurodytos Konvencijos 7 straipsnio 2 dalyje ir taikomos priverstinio dingimo nusikaltimo padarymo atveju.</p>	<p>TM</p>

<p>Tyrimams trukdančių veiksmų prevencija</p> <p>17. Komitetas atkreipia dėmesį į valstybės, Konvencijos šalies, pateiktą informaciją apie Baudžiamojo proceso kodekso 155 straipsnį, kurio nuostatos leidžia prokurorui, turinčiam teisėjo sutikimą, atvykti į privačias ir viešas įstaigas ir susipažinti su jų turima informacija, kuri gali būti naudinga atliekant ikiteisminį tyrimą. Tačiau Komitetas vis dar yra susirūpinęs tuo, kad prokuroro teisė susipažinti su informacija gali būti ribojama, ypač kai tai susiję su informacija, kuri laikoma valstybės ir tarnybos paslaptimi ir gali būti aktuali atliekant priverstinio dingimo nusikaltimo tyrimą (12 straipsnis).</p> <p>18. Komitetas rekomenduoja valstybei, Konvencijos šaliai, užtikrinti, kad už priverstinio dingimo nusikaltimų tyrimą atsakingos institucijos galėtų susipažinti su visa su jų atliekamų tyrimu susijusia informacija ir dokumentais.</p>	GP KAM TM VRM
<p>Išsiuntimo, grąžinimo, perdavimo ir išdavimo (ekstradicijos) mechanizmai</p> <p>19. Komitetas atkreipia dėmesį į valstybės, Konvencijos šalies, pateiktą informaciją apie mechanizmus ir išsiuntimo, grąžinimo, perdavimo ir išdavimo (ekstradicijos) procedūroms taikomus kriterijus. Tačiau Komitetas pažymi, kad nacionalinės teisės aktuose nėra jokios konkrečios nuorodos į priverstinio dingimo nusikaltimą. Komitetas taip pat pažymi, kad nenustatyta jokių aiškių ir konkrečių kriterijų ir (arba) procedūrų, kurie leistų įvertinti ir patikrinti asmeniui kylančią priverstinio dingimo riziką paskirties valstybėje (16 straipsnis).</p> <p>20. Komitetas rekomenduoja valstybei, Konvencijos šaliai, apsvarstyti galimybę į savo nacionalinės teisės aktus aiškiai įtraukti draudimą išsiųsti, grąžinti, perduoti ar išduoti asmenį, jei yra rimtas pagrindas manyti, kad tam asmeniui kils priverstinio dingimo pavojus. Komitetas ragina valstybę, Konvencijos šalį, imtis priemonių, kurios būtinos norint užtikrinti, kad būtų nustatyti aiškūs ir konkretūs kriterijai ir (arba) procedūros, kurie leistų įvertinti ir patikrinti asmeniui kylančią priverstinio dingimo riziką paskirties valstybėje.</p>	GP TM VRM
<p>Slapto įkalinimo atveju atliekami tyrimai</p> <p>21. Komitetas atkreipia dėmesį į valstybės, Konvencijos šalies, pateiktą informaciją apie tai, kad Generalinė prokuratūra 2014 m. vasario 13 d. pradėjo ikiteisminį tyrimą Nr. 01-2-00015-14 dėl neteisėto žmonių gabenimo per valstybės sieną (Baudžiamojo kodekso 292 straipsnio 3 dalis), 2015 m. sausio 22 d. ji atnaujino ikiteisminį tyrimą Nr. 01-2-00016-10 dėl piktnaudžiavimo tarnybine padėtimi (Baudžiamojo kodekso 228 straipsnio 1 dalis) ir 2015 m. vasario 6 d. sujungė abu</p>	GP

<p>ikiteisminius tyrimus į vieną ikiteisminį tyrimą Nr. 01-2-00015-14. Tačiau Komitetas susirūpinęs, kad jungtinis ikiteisminis tyrimas Nr. 01-2-00015-14 vis dar nebaigtas, įtariamieji nenustatyti ir jokiam asmeniui nepareikšti įtarimai. Komitetas taip pat susirūpinęs pažymi, kad atliekant minėtą ikiteisminį tyrimą nė vienas asmuo nepripažintas nukentėjusiuoju ir taip iš nukentėjusiųjų atimta teisė į teisių gynimą ir žalos atlyginimą. Be to, Komitetas susirūpinęs, kad išsami informacija apie ikiteisminio tyrimo pažangą ir rezultatus laikoma paslapyje (1, 17 ir 24 straipsniai).</p> <p>22. Komitetas palankiai vertina vykstančius galimo valstybės, Konvencijos šalies, dalyvavimo nusikaltėlių perdavimo ir slapto įkalinimo programose tyrimus, tačiau pakartodamas Komiteto prieš kankinimą 2014 m. rekomendacijas (žr. CAT/C/LTU/CO/3 16 punktą) ir Žmogaus teisių komiteto 2012 m. rekomendacijas (žr. CCPR/C/LTU/CO/3 9 punktą):</p> <p>a) ragina valstybę, Konvencijos šalį, per pagrįstą laiką baigti valstybės dalyvavimo nusikaltėlių perdavimo ir slapto įkalinimo programose tyrimą tam, kad už tai atsakingi asmenys prisiimtų atsakomybę, asmenys būtų tinkamai pripažinti nukentėjusiais ir būtų užtikrintos jų teisės į teisių gynimą ir žalos atlyginimą;</p> <p>b) rekomenduoja valstybei, Konvencijos šaliai, informuoti apie tai visuomenę ir užtikrinti skaidrų tyrimą;</p> <p>c) prašo, kad valstybė, Konvencijos šalis, pateiktų jam naujausią informaciją apie šio tyrimo išvadas ir, jei įmanoma, už nusikaltimo padarymą atsakingiems asmenims taikomas sankcijas.</p> <p>Pastaba: dėl šio rekomendacijos įgyvendinimo 2018 m. teikta papildoma informacija (žiūrėti priedą Nr. 4, 1-3 psl.), tačiau Komitetas nelaiko šios rekomendacijos įgyvendinta (žiūrėti priedą Nr. 5, 2-3 psl.).</p>	
<p>Pagrindinės teisinės apsaugos priemonės</p> <p>23. Komitetas atkreipia dėmesį į valstybės, Konvencijos šalies, pateiktą informaciją apie tai, kad asmenų, kurių laisvė apribota, galimybė naudotis advokato paslaugomis neribojama, ir patikinimą, kad negauta skundų dėl to, kad nebuvo užtikrinta galimybė pataisos įstaigose ar tardymo izoliatoriuose esantiems asmenims naudotis advokato paslaugomis. Tačiau Komitetas vis dar yra susirūpinęs, nes kai kurie veiksmai, susiję su a) sulaikytų asmenų artimųjų skubiu informavimu ir b) galimybe naudotis advokato paslaugomis pačioje laisvės apribojimo pradžioje, iš tikrųjų ne visada atliekami (17 ir 22 straipsniai).</p> <p>24. Komitetas rekomenduoja:</p>	<p>KAM SADM SAM TM VRM</p>

a) valstybei, Konvencijos šaliai, užtikrinti, kad visi asmenys, kurių laisvė apribota, turėtų galimybę naudotis advokato paslaugomis nuo pat laisvės apribojimo momento ir galėtų nedelsdami susisiekti su savo artimaisiais ar kuriuo nors kitu pasirinktu asmeniu, o užsieniečiai – su savo šalies konsulatu;

b) valstybei, Konvencijos šaliai, praktiškai užtikrinti, kad būtų imamasi atitinkamų poveikio priemonių dėl visų veiksmų, kurie trukdo užtikrinti minėtas teises.

Pastaba: dėl šio rekomendacijos įgyvendinimo 2018 m. teikta papildoma informacija (žiūrėti priedą Nr. 4, 3-6 psl.), tačiau Komitetas nelaiko šios rekomendacijos įgyvendinta (žiūrėti priedą Nr. 5, 3 psl.) ir papildomai prašo pateikti informaciją apie:

a) priemones, kurių imtasi siekiant įgyvendinti 2017 m. priimtus teisės aktų pakeitimus, susijusius su procesinių garantijų apsauga asmenims, iš kurių atimta laisvė;

b) skundus gautus dėl bet kokių veiksmų, trukdančių naudotis šiomis teisėmis, ir už tokius veiksmus taikytas sankcijas.

<p>Konvencijai skirti mokymai</p> <p>25. Komitetas palankiai vertina pateiktą informaciją apie vienos dienos Konvencijos taikymui skirtą tarptautinę konferenciją, į kurią pakviesti įvairūs valstybės atstovai ir nevyriausybinės organizacijos. Tačiau Komitetas pažymi, kad specialūs ir reguliarūs su Konvencija susiję mokymai nebuvo rengiami (23 straipsnis).</p> <p>26. Komitetas rekomenduoja valstybei, Konvencijos šaliai, užtikrinti, kad visiems teisėsaugos darbuotojams, civiliams ir kariškiams, medicinos personalui, valstybės pareigūnams ir kitiems asmenims, galintiems dalyvauti laikant bet kokią laisvės netekusį asmenį laisvės atėmimo vietoje ar elgiantis su juo, įskaitant teisėjus, prokurorus ir kitus už teisingumo vykdymą atsakingus pareigūnus, būtų surengti tinkami ir reguliarūs mokymai apie Konvencijos nuostatas, kaip nurodyta Konvencijos 23 straipsnyje.</p> <p>Pastaba: dėl šio rekomendacijos įgyvendinimo 2018 m. teikta papildoma informacija (žiūrėti priedą Nr. 4, 6-7 psl.), tačiau Komitetas nelaiko šios rekomendacijos įgyvendinta (žiūrėti priedą Nr. 5, 3-4 psl.).</p> <p>Informuojame, jog Lietuvos specialiųjų tyrimų tarnybos (toliau – STT) direktorius 2023 m. balandžio 26 d. įsakymu Nr. 2-66 patvirtinto STT pareigūnų parengimo veikti situacijomis, susijusiomis su psichinės, fizinės prievartos, specialiųjų priemonių, šaunamojo ginklo naudojimu įvadinio mokymo programą (toliau – Programa), kuri skirta suformuoti ir įvertinti STT pareigūnų gebėjimus veikti situacijomis, kuriose kaip išimtinė priemonė gali būti panaudota fizinė, psichinė prievarta, specialiosios priemonės bei šaunamasis ginklas tarnybos metu.</p> <p>Programos tikslas – prieš suteikiant STT pareigūnams teisę vykdyti procesinį konvojavimą ir skiriant tarnybinį šaunamąjį ginklą (pistoletą) ir specialiąsias priemones, išaiškinti šiems STT pareigūnams prievartos panaudojimo tarnyboje ir procesinio konvojavimo teisinius pagrindus, suformuoti tvirtus šių STT pareigūnų šaunamųjų ginklų, specialiųjų priemonių ir kovinių imtynių veiksmų panaudojimo įgūdžius, patikrinti STT pareigūnų gebėjimus pritaikyti suformuotus žinias ir įgūdžius praktinėje veikloje.</p> <p>Vienas iš pagrindinių šios Programos uždavinių yra supažindinti STT pareigūnus su teisės aktais, reglamentuojančiais prievartos panaudojimą ir sulaikytų, suimtų asmenų procesinį konvojavimą, STT ginkluotės skyrimo, priėmimo, išdavimo, nešiojimo, laikymo ir saugojimo tvarka.</p> <p>Programos tikslui ir uždaviniams įgyvendinti rengiami STT pareigūnų parengimo veikti situacijomis, susijusiomis su psichinės, fizinės prievartos, specialiųjų priemonių ir šaunamojo ginklo naudojimu įvadinio mokymo pratybos bei įgytų praktinių įgūdžių ir teorinių žinių patikrinimas. Praktinių įgūdžių ir teorinių žinių patikrinimo metu yra vertinami šie teorinėse ir praktinėse pratybose dalyvavusių STT pareigūnų įgūdžiai ir žinios:</p> <p>1. Lietuvos Respublikos įstatymai ir kiti teisės aktai, STT teisės aktai, reglamentuojantys prievartos panaudojimo tarnyboje tvarką;</p>	<p>GP KAM NTA SAM STT TM VRM VSD</p>
--	--

2. prievartos panaudojimo būtiniosios ginties, asmens, padariusio nusikalstamą veiką sulaikymo, profesinės pareigos vykdymo ir būtinojo reikalingumo situacijose teisiniai aspektai;

3. suimtųjų (sulaikytų) asmenų konvojavimo teisinis reglamentavimas.

Pratybos vyksta nuolat ir rengiamos STT direktoriaus pavaduotojo potvarkiu ne didesnėmis kaip 10 STT pareigūnų grupėms. Pratybų tikslas – išaiškinti pareigūnams STT įstatyme ir kituose teisės aktuose nustatytus prievartos panaudojimo teisinius pagrindus. Pratybų metodas – teorinės pratybos. Pratybų trukmė – 4 akademinės valandos.

Pratybas sudaro:

1. teorinės pratybos (6 akademinės valandos);

2. praktinės pratybos (16 akademinių valandų);

3. praktinių įgūdžių ir teorinių žinių patikrinimas (2 akademinės valandos).

Pažymėtina, jog remiantis Programa patvirtintu Pratybų planu STT pareigūnai supažindinami su šiais dalykais:

1. Prievartos panaudojimo teisiniais pagrindais, kurių metu STT pareigūnai supažindinami su prievartos panaudojimo bendrosiomis nuostatomis, t. y. pamatinių žmogaus teisių laikymasis naudojant prievartos priemones, prievartos priemonių naudojimo tarnyboje būtiniosios ginties, asmens padariusio nusikalstamą veiką sulaikymo, būtinojo reikalingumo, profesinės pareigos vykdymo situacijose teisiniais ypatumais, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo formuojama praktika baudžiamosiose bylose dėl pareigūnų tarnybinių įgaliojimų viršijimo panaudojus prievartą. Taip pat supažindinama su STT įstatymo nuostatomis, nustatančiomis STT pareigūnų teises, pareigas ir atsakomybę panaudojus prievartą, prievartos priemonių rūšimis ir samprata, psichinės, fizinės prievartos, šaunamojo ginklo panaudojimo atvejais ir sąlygomis, taip pat pratybų metu pateikiami pavyzdiniai atvejai, kuriais draudžiama naudoti fizinę prievartą ar šaunamąjį ginklą bei aptariami STT pareigūno veiksmai panaudojus psichinę, fizinę prievartą šaunamąjį ginklą.

2. STT procesinio konvojavimo teisiniais pagrindais, kurių metu STT pareigūnai supažindinami su konvojavimo taisyklėmis, kurios nustato konvojuojamų asmenų teises ir pareigas, konvojaus pareigūnų veiklos ir darbo organizavimo ypatumus, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro patvirtintomis konvojavimo taisyklėmis, STT direktoriaus įsakymu patvirtinta STT procesinio konvojavimo tvarka, taip pat supažindinama su konvojuojamų asmenų teisėmis ir pareigomis bei konvojaus pareigūnų veiklos ir darbo organizavimo ypatumais.

<p>Nukentėjusiojo apibrėžtis</p> <p>27. Komitetas palankiai vertina 2016 m. kovo 1 d. priimtus Baudžiamojo proceso kodekso 28 straipsnio pakeitimus, kurie išplečia nukentėjusiojo sąvoką. Tačiau Komitetas vis dar yra susirūpinęs tuo, kad nacionalinės teisės aktuose įtvirtinta nukentėjusiojo apibrėžtis neviseiškai atitinka Konvencijos 24 straipsnio 1 dalyje nustatytą platesnę apibrėžtį.</p> <p>28. Komitetas ragina valstybę, Konvencijos šalį, užtikrinti, kad Baudžiamojo proceso kodekso 28 straipsnis būtų taikomas remiantis Konvencijos 24 straipsnio 1 dalyje nustatyta nukentėjusiojo apibrėžtimi tam, kad bet kuris asmuo, kuris patyrė tiesiogiai dėl priverstinio dingimo atsiradusią žalą, galėtų visapusiškai naudotis Konvencijoje įtvirtintomis teisėmis, visų pirma teise į žalos atlyginimą.</p>	GP NTA SADM TM VRM
<p>Teisė į žalos atlyginimą ir neatidėliotiną, sąžiningą bei lygiavertę kompensaciją</p> <p>29. Komitetas atkreipia dėmesį į valstybės, Konvencijos šalies, pateiktą informaciją apie Smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo įstatyme nustatytą žalos atlyginimo sistemą, kuri numato smurtiniais nusikaltimais padarytos turtinės ir (ar) neturtinės žalos kompensavimą iš Nukentėjusių nuo nusikaltimų asmenų fondo programos ir smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimą avansu. Komitetas dėkoja už valstybės, Konvencijos šalies, pateiktus paaiškinimus apie du nukentėjusių asmenų fondus: Nukentėjusių nuo nusikaltimų asmenų fondą, kuriuo gali naudotis nuo smurtinių nusikaltimų, kurių vykdytojas gali (negali) būti valstybės pareigūnas, nukentėję asmenys be teismo sprendimo, ir antrą fondą, kuriuo gali naudotis dėl valstybės kaltės nusikalstamo ar civilinio pobūdžio žalą patyrę asmenys tik teismo sprendimu. Komitetas taip pat palankiai vertina delegacijos vykstant dialogui pateiktus paaiškinimus apie nukentėjusiesiems skiriamos kompensacijos rūšis ir apie tai, kad nėra nustatyti mažiausias ir didžiausias tokios kompensacijos dydžiai. Komitetas atkreipia dėmesį į tai, kad vykstant dialogui delegacija patvirtino, kad asmeniui būtina suteikti nukentėjusiojo statusą tam, kad jis galėtų pasinaudoti šiais fondais. Komitetas vis dar yra susirūpinęs tuo, kad nacionalinės teisės aktuose dar neįtvirtinta vieša visapusiško žalos atlyginimo sistema, kuri apimtų ne tik kompensacijų mokėjimą ir sveikatos grąžinimą, bet ir visas Konvencijos 24 straipsnio 5 dalyje nurodytas kompensavimo priemones, įskaitant tas, kurios taikomos, kai nukentėjusysis neturi sveikatos ar socialinio draudimo. Komitetas taip pat yra susirūpinęs tuo, kad minėtame įstatyme įtvirtinta kompensavimo sistema neviseiškai atitinka Konvencijos 24 straipsnio 4 dalyje nustatytų reikalavimų.</p> <p>30. Komitetas ragina valstybę, Konvencijos šalį, imtis priemonių, kurios būtinos siekiant užtikrinti, kad nacionalinės teisės aktuose būtų įtvirtinta visaapimanti, lyčių aspektu pagrįsta žalos atlyginimo ir kompensavimo sistema, apimanti ne tik materialinę ir moralinę žalą, bet ir kitas žalos atlyginimo formas, pavyzdžiui, restituciją, reabilitaciją, reikalavimų įvykdymą, įskaitant orumo ir reputacijos atkūrimą, ir nepasikartojimo užtikrinimą,</p>	SADM TM

<p>remiantis Konvencijos 24 straipsnio 4 ir 5 dalimis, už šią sistemą, taikomą ir nepradėjus baudžiamojo proceso, būtų atsakinga valstybė.</p>	
<p>Dingusių asmenų ir jų artimųjų teisinė padėtis</p> <p>31. Komitetas palankiai vertina valstybės, Konvencijos šalies, patikinimą, kad asmens, kurio buvimo vieta nežinoma arba kuris yra miręs, pripažinimas neturės įtakos valstybės įsipareigojimui atlikti priverstinio dingimo nusikaltimo tyrimą ar jį tęsti, kol paaiškės to asmens likimas. Komitetas taip pat palankiai vertina delegacijos vykstant dialogui pateiktus paaiškinimus, kad trumpiausias laikotarpis, po kurio asmuo gali būti skelbiamas dingusiu, yra vieneri metai. Tačiau Komitetas vis dar yra susirūpinęs tuo, kad nacionalinės teisės aktai nevisiškai apima dingusių asmenų, kurių likimas nebuvo išaiškintas, ir jų artimųjų teisinę padėtį socialinės gerovės srityje (24 straipsnis).</p> <p>32. Komitetas ragina valstybę, Konvencijos šalį, nustatyti teisėkūros priemones, kurios būtinos siekiant užtikrinti, kad nacionalinė teisė tinkamai reglamentuotų dingusių asmenų, kurių likimas nebuvo išaiškintas, ir jų artimųjų teisinę padėtį tokiose srityse kaip socialinė gerovė, finansiniai reikalai, šeimos teisė ir nuosavybės teisė, kaip nurodyta Konvencijos 24 straipsnio 6 dalyje. Todėl Komitetas ragina valstybę, Konvencijos šalį, nustatyti asmens paskelbimo nežinia kur esančiu dėl priverstinio dingimo tvarką.</p>	<p>SADM TM</p>

DETALŪS METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnyba, 188659948, Vilnius, A. Jakšto g. 6
Dokumento pavadinimas (antraštė)	DĖL INFORMACIJOS PATEIKIMO LIETUVOS RESPUBLIKOS ATASKAITAI PAGAL TARPTAUTINĘ KONVENCIJĄ DĖL ASMENŲ APSAUGOS NUO PRIVERSTINIO DINGIMO RENGTI
Dokumento registracijos data ir numeris	2023-06-21, 6R-7129
Adresatas	Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, Gedimino pr. 30, Vilnius
Registratorius	Vyriausiasis specialistas Jolanta Aleknavičienė
Veiksmo atlikimo data ir laikas	2023-06-21 08:22:11
Dokumento nuorašo atspausdinimo data ir jį atspausdinęs darbuotojas	2023-08-09 atspausdino Patarėjas Aurelija Baltikauskaitė

Nuorašas tikras
Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija
2023-08-09

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS SAUGUMO DEPARTAMENTAS

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai

2023-06-22 Nr. 18-6853
Į 2023-06-05 Nr. (1.13 E)7R-2321

**DĖL INFORMACIJOS PATEIKIMO LIETUVOS RESPUBLIKOS ATASKAITAI
PAGAL TARPTAUTINĘ KONVENCIJĄ DĖL ASMENŲ APSAUGOS NUO
PRIVERSTINIO DINGIMO RENGTI**

Lietuvos Respublikos valstybės saugumo departamentas (toliau – VSD), atsakydamas į Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos 2023 m. birželio 5 d. raštą Nr. (1.13 E)7R-2321 „Dėl informacijos pateikimo Lietuvos Respublikos ataskaitai pagal Tarptautinę konvenciją dėl asmenų apsaugos nuo priverstinio dingimo rengti“, informuoja, kad temą apie Tarptautinės konvencijos dėl asmenų apsaugos nuo priverstinio dingimo nuostatas artimiausiu metu numato įtraukti į žvalgybos pareigūnų mokymus.

Direktoriaus pavaduotojas, einantis direktoriaus pareigas

Vaidotas Mažeika

8 706 66 399

LIETUVOS RESPUBLIKOS KRAŠTO APSAUGOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Totorių g. 25, LT-01121 Vilnius, tel.: (8 5) 273 5673, 8 706 80 501, faks. (8 5) 264 8517, el. p. kam@kam.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188602751

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai

2023-06-   Nr. 12-01-
Į 2023-06-05 Nr. (1.13 E) 7R-2321

**DĖL INFORMACIJOS PATEIKIMO ATASKAITAI PAGAL TARPTAUTINĘ
KONVENCIJĄ DĖL ASMENŲ APSAUGOS NUO PRIVERSTINIO DINGIMO RENGTI**

Atsakydami į Jūsų raštą, teikiame krašto apsaugos sistemos institucijų disponuojamą informaciją, kuri būtų aktuali rengiant ataskaitą apie 2006 metų Tarptautinės konvencijos dėl asmenų apsaugos nuo priverstinio dingimo įgyvendinimą.

PRIDEDAMA. Informacijos teikimo paskirstymo lentelė, 9 lapai.

Ministerijos gynybos politikos direktorius

Vaidotas Urbelis

Gabija Damalakaitė, tel. (8 5) 278 7033, el. p. gabija.damalakaite@kam.lt

INFORMACIJOS TEIKIMO PASKIRSTYMO LENTELĖ ATASKAITAI PAGAL 2006 METŲ TARPTAUTINĘ KONVENCIJĄ DĖL ASMENŲ APSAUGOS NUO PRIVERSTINIO DINGIMO

Sutrumpinimai: GP – Generalinė prokuratūra; FNTT – Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba; KAM – Krašto apsaugos ministerija; NTA – Nacionalinė teismų administracija; SADM – Socialinės apsaugos ir darbo ministerija; SAM – Sveikatos apsaugos ministerija; STT – Specialiųjų tyrimų tarnyba; TM – Teisingumo ministerija; URM – Užsienio reikalų ministerija; VRM – Vidaus reikalų ministerija; VSD – Valstybės saugumo departamentas

Prašoma informacija pagal 2017 m. Jungtinių Tautų Asmenų apsaugos nuo priverstinio dingimo komiteto pateiktas baigiamąsias išvadas CED/C/LTU/CO/1	Atsakinga institucija
<p>Priverstinio dingimo apibrėžtis</p> <p>11. Komitetas palankiai vertina tai, kad Baudžiamojo kodekso 100¹ straipsnyje nustatyta baudžiamoji atsakomybė už priverstinio dingimo nusikaltimą, tačiau vis dar susirūpinęs tuo, kad šios nusikalstamos veikos apibrėžtyje nėra žodžio „suėmimas“, kadangi vykstant dialogui delegacija informavo, kad šio žodžio atsisakyta, nes „suėmimas“ susijęs su trumpalaikiu laisvės apribojimu. Komitetas susirūpinęs, kad atsisakius šio žodžio gali būti apribotas priverstinio dingimo apibrėžties taikymas tais atvejais, kai ši nusikalstama veika trumpalaikė.</p> <p>12. Komitetas rekomenduoja valstybei, Konvencijos šaliai, imtis visų priemonių, kurios būtinos siekiant užtikrinti, kad priverstinio dingimo apibrėžtis nacionalinės teisės aktuose visiškai atitiktų Konvencijos 2 straipsnyje nustatytą apibrėžtį.</p>	TM
<p>Vadų baudžiamoji atsakomybė</p> <p>13. Komitetas atkreipia dėmesį į valstybės, Konvencijos šalies, poziciją, kad galiojančių nacionalinės teisės nuostatų pakanka vadų baudžiamosios atsakomybės klausimams spręsti ir kad valstybė, Konvencijos šalis, nusprendė nesiimti jokių papildomų priemonių siekdama aiškiai įtraukti Konvencijos 6 straipsnio 1 dalies b punkte nurodytą vadų baudžiamąją atsakomybę į nacionalinę teisę. Todėl Komitetas pažymi, kad Baudžiamojo kodekso 113¹ straipsnio dėl aplaidaus vado pareigų vykdymo nuostatos neapima visų Konvencijos 6 straipsnio 1 dalies b punkto elementų, susijusių su vadų baudžiamąja atsakomybe (6 straipsnis).</p> <p>14. Komitetas rekomenduoja valstybei, Konvencijos šaliai, imtis teisėkūros priemonių, kurios būtinos siekiant užtikrinti, kad nacionalinės teisės aktuose būtų konkrečiai nurodyta vadų</p>	GP KAM TM VRM

baudžiamoji atsakomybė remiantis Konvencijos 6 straipsnio 1 dalies b punktu ir apimtų vado atsakomybę, kuris:

a) žinojo ar sąmoningai nepaisė informacijos, kuri aiškiai rodė, kad faktiškai jam pavaldūs ir jo kontroliuojami asmenys vykdė ar ketino vykdyti priverstinio dingimo nusikaltimą;

b) buvo faktiškai atsakingas už veiklą, susijusią su priverstinio dingimo nusikaltimu, ir ją kontroliavo;

c) nesiėmė visų būtinų ir pagrįstų priemonių pagal savo įgaliojimus, kad užkirstų kelią priverstinio dingimo nusikaltimui ar nuo jo sulaikytų arba kad perduotų bylą kompetentingoms institucijoms ištirti ir baudžiamajam persekiojimui pradėti

Krašto apsaugos ministerija pažymi, kad vadų atsakomybės klausimas reguliuojamas ne vien tik Baudžiamojo kodekso 113¹ straipsnyje. Sistemiškai turėtų būti vertinamas visas teisinis reguliavimas, įtvirtinantis vadų teises ir pareigas bei atsakomybę. Vadams numatyta baudžiamoji atsakomybė ne tik už priverstinio dingimo nusikaltimą, tačiau ir už kitą tarptautinės teisės draudžiamą elgesį su žmonėmis.

Vadų pareigos ir atsakomybė turi būti taip pat vertinami pagal Lietuvos Respublikos kariuomenės drausmės statuto patvirtinimo įstatymą (toliau – Drausmės statutas). Drausmės statuto 12 str. numato vado pareigą užtikrinti karių drausmę ir tarptautinės humanitarinės teisės normų laikymąsi.

12 straipsnis. Vado (viršininko) pareiga užtikrinti karių drausmę

1. Kiekvienas vadas (viršininkas) asmeniškai privalo užtikrinti, kad jam pavaldūs kariai laikytųsi karių drausmės ir tarptautinės humanitarinės teisės normų.

2. Vadas (viršininkas), sužinojęs apie daromą ar padarytą karių drausmės ar tarptautinės humanitarinės teisės normų pažeidimą, turi imtis visų įstatymuose, kituose teisės aktuose, kariuomenės statutuose ir vadų (viršininkų) įsakymuose numatytų priemonių, kad būtų nustatytas drausmės pažeidimo įvykis, kalti dėl jo padarymo asmenys ir užkirstas kelias žalingoms pasekmėms atsirasti.

Drausmės statuto 18 str. numato pareigą pradėti tyrimus gavus informaciją apie galimą drausmės pažeidimą, o jei jo tyrimo metu nustatomi nusikalstamos veikos požymiai (ir dėl priverstinio dingimo), informuoti Lietuvos kariuomenės Karo policiją.

18 straipsnis. Drausmės pažeidimų ir skundų tyrimas

<p><i>1. Tarnybinis patikrinimas privalo būti pradėtas, kai:</i></p> <p><i>1) vadas (viršininkas) gauna informaciją apie kario galimai padarytą drausmės pažeidimą;</i></p> <p><i>2) vadas (viršininkas) ar krašto apsaugos generalinis inspektorius gauna kario skundą šio statuto I dalies VIII skyriuje nustatyta tvarka.</i></p> <p><i>2. Jeigu drausmės pažeidimo ar skundo tyrimo metu nustatoma nusikalstamos veikos požymių, vadas (viršininkas) nedelsdamas privalo informuoti Karo policiją ir suteikti jai visą ikiteisminiam tyrimui atlikti reikalingą medžiagą.</i></p> <p><i>Manome, kad esamas reguliavimas yra pakankamas užtikrinti vadų atsakomybę ne vien tik dėl priverstinio dingimo, bet ir apskritai dėl visų nusikalstamų veikų, kurias galėtų įvykdyti vadui pavaldūs kariai, įskaitant tarptautinės humanitarinės teisės normų pažeidimus. Vien tik atskiras vadų atsakomybės išskyrimas už priverstinio dingimo nusikaltimą galėtų sukelti interpretacijas, kad kiti nusikaltimai, Lietuvos Respublikos įstatymų ar tarptautinės humanitarinės teisės normų pažeidimai neužtrauktų vadų atsakomybės, jei atskirai kiekvienas iš jų neįtvirtinti Baudžiamajame kodekse. Manome, kad toks principas, kad vadų atsakomybė turi būti atskirai įvirtinama Baudžiamajame kodekse dėl kiekvienos galimos nusikalstamos veiklos, silpnintų pačių atsakomybės sampratą (šiuo metu atsakomybė atsiranda už visas vadams pavaldžių karių nusikalstamas veikas) ir kartu silpnintų Lietuvos Respublikos jurisdikcijoje esančių asmenų bendrą apsaugą.</i></p>	
<p>Tinkamos bausmės, sunkinančios ir lengvinančios aplinkybės</p> <p>15. Komitetas atkreipė dėmesį į valstybės, Konvencijos šalies, pateiktą informaciją apie skiriamas už priverstinio dingimo nusikaltimą mažiausias ir didžiausias bausmes (įkalinimo nuo 3 iki 15 metų bausmė) ir jų taikymą, kai priverstinio dingimo nusikaltimas padaromas kartu su kitais nusikaltimais. Jis pažymi, kad Baudžiamojo kodekso 59 straipsnis (Atsakomybę lengvinančios aplinkybės) ir 60 straipsnis (Atsakomybę sunkinančios aplinkybės) taikomi visiems nusikaltimams. Komitetas taip pat atkreipia dėmesį į valstybės, Konvencijos šalies, pateiktą informaciją apie Baudžiamojo kodekso 62 straipsnį, kuris leidžia teismams skirti švelnesnę bausmę už tą, kuri nustatyta įstatyme, ir kuris taikomas tik esant išskirtinėms aplinkybėms. Tačiau Komitetas vis dar yra susirūpinęs tuo, kad nacionalinės teisės aktai visiškai neapima įvairių su priverstinio dingimo nusikaltimo sunkumu susijusių aspektų vertinant už šį nusikaltimą taikomas bausmes (7 straipsnis).</p> <p>16. Komitetas ragina valstybę, Konvencijos šalį:</p>	<p>TM</p>

a) užtikrinti, kad bausmės už priverstinio dingimo nusikaltimą būtų nustatytos tinkamai atsižvelgiant į ypatingą nusikaltimo sunkumą, kaip nustatyta Konvencijos 7 straipsnyje, ir paisant mažiausios bausmės dydžio; b) nustatyti konkrečias sunkinančias ir lengvinančias aplinkybes, kurios nurodytos Konvencijos 7 straipsnio 2 dalyje ir taikomos priverstinio dingimo nusikaltimo padarymo atveju.	

<p>Tyrimams trukdančių veiksmų prevencija</p> <p>17. Komitetas atkreipia dėmesį į valstybės, Konvencijos šalies, pateiktą informaciją apie Baudžiamojo proceso kodekso 155 straipsnį, kurio nuostatos leidžia prokurorui, turinčiam teisėjo sutikimą, atvykti į privačias ir viešas įstaigas ir susipažinti su jų turima informacija, kuri gali būti naudinga atliekant ikiteisminį tyrimą. Tačiau Komitetas vis dar yra susirūpinęs tuo, kad prokuroro teisė susipažinti su informacija gali būti ribojama, ypač kai tai susiję su informacija, kuri laikoma valstybės ir tarnybos paslaptimi ir gali būti aktuali atliekant priverstinio dingimo nusikaltimo tyrimą (12 straipsnis).</p> <p>18. Komitetas rekomenduoja valstybei, Konvencijos šaliai, užtikrinti, kad už priverstinio dingimo nusikaltimų tyrimą atsakingos institucijos galėtų susipažinti su visa su jų atliekamų tyrimu susijusia informacija ir dokumentais.</p> <p>Krašto apsaugos ministerija pažymi, kad šiuo atveju turėtų pasisakyti Generalinė prokuratūra, tačiau mano, kad galiojantis teisinis reguliavimas yra pakankamas ir užtikrina prokurorų teisę gauti leidimus susipažinti su įslaptinta informacija.</p> <p>Lietuvos Respublikos karo policijos įstatymo 8 str. numatyta Karo policijos teisė gauti visą reikalingą informaciją. Teisė nėra apribota pagal informacijos įslaptinimo lygmenis.</p> <p>8 straipsnis. Teisė gauti informaciją</p> <p>1. Valstybės ir savivaldybių institucijos, įstaigos ir įmonės privalo Karo policijos prašymu arba pagal duomenų teikimo sutartis Karo policijai neatlygintinai teikti jos uždaviniams įgyvendinti būtinus šių valstybės ir savivaldybių institucijų, įstaigų ir įmonių tvarkomus valstybės registrų (kadastrų) ir žinybinių registrų, klasifikatorių, informacinių sistemų ir duomenų rinkmenų duomenis.</p> <p>2. Kiti juridiniai asmenys, organizacijos, neturinčios juridinio asmens statuso, šių organizacijų ir juridinių asmenų padaliniai, taip pat fiziniai asmenys jų tvarkomus duomenis, būtinus Karo policijos uždaviniams įgyvendinti, neatlygintinai teikia Karo policijai, jeigu tai yra nustatyta kituose įstatymuose.</p> <p>3. Karo policija gali atidėti, apriboti ar atsisakyti teikti informaciją tretiesiems asmenims ir duomenų subjektams apie jai iš šiame straipsnyje nurodytų valstybės registrų (kadastrų) ir žinybinių registrų, klasifikatorių, informacinių sistemų ir duomenų rinkmenų pateiktus duomenis, bet tik tol, kol tai gali pakenkti nacionaliniam saugumui, gynybai, atliekamam nusikalstamų veikų tyrimui ar kitoms jos atliekamoms funkcijoms, arba jeigu tai numatyta kituose įstatymuose.</p>	<p>GP KAM TM VRM</p>
---	----------------------------------

Karo policijos įstatymo 6 str. 2 dalyje numatyta, kad Karo policija, vykdydama jai nustatytus uždavinius ir funkcijas, bendradarbiauja su prokuratūra, policija, kitomis Lietuvos Respublikos teisėsaugos, žvalgybos institucijomis ir palaiko profesinius ryšius su kitų valstybių karo policija ar analogiškomis institucijomis.	
--	--

<p>Išsiuntimo, grąžinimo, perdavimo ir išdavimo (ekstradicijos) mechanizmai</p> <p>19. Komitetas atkreipia dėmesį į valstybės, Konvencijos šalies, pateiktą informaciją apie mechanizmus ir išsiuntimo, grąžinimo, perdavimo ir išdavimo (ekstradicijos) procedūroms taikomus kriterijus. Tačiau Komitetas pažymi, kad nacionalinės teisės aktuose nėra jokios konkrečios nuorodos į priverstinio dingimo nusikaltimą. Komitetas taip pat pažymi, kad nenustatyta jokių aiškių ir konkrečių kriterijų ir (arba) procedūrų, kurie leistų įvertinti ir patikrinti asmeniui kylančią priverstinio dingimo riziką paskirties valstybėje (16 straipsnis).</p> <p>20. Komitetas rekomenduoja valstybei, Konvencijos šaliai, apsvarstyti galimybę į savo nacionalinės teisės aktus aiškiai įtraukti draudimą išsiųsti, grąžinti, perduoti ar išduoti asmenį, jei yra rimtas pagrindas manyti, kad tam asmeniui kils priverstinio dingimo pavojus. Komitetas ragina valstybę, Konvencijos šalį, imtis priemonių, kurios būtinos norint užtikrinti, kad būtų nustatyti aiškūs ir konkretūs kriterijai ir (arba) procedūros, kurie leistų įvertinti ir patikrinti asmeniui kylančią priverstinio dingimo riziką paskirties valstybėje.</p>	<p>GP TM VRM</p>
<p>Slapto įkalinimo atveju atliekami tyrimai</p> <p>21. Komitetas atkreipia dėmesį į valstybės, Konvencijos šalies, pateiktą informaciją apie tai, kad Generalinė prokuratūra 2014 m. vasario 13 d. pradėjo ikiteisminį tyrimą Nr. 01-2-00015-14 dėl neteisėto žmonių gabenimo per valstybės sieną (Baudžiamojo kodekso 292 straipsnio 3 dalis), 2015 m. sausio 22 d. ji atnaujino ikiteisminį tyrimą Nr. 01-2-00016-10 dėl piktnaudžiavimo tarnybine padėtimi (Baudžiamojo kodekso 228 straipsnio 1 dalis) ir 2015 m. vasario 6 d. sujungė abu ikiteisminius tyrimus į vieną ikiteisminį tyrimą Nr. 01-2-00015-14. Tačiau Komitetas susirūpinęs, kad jungtinis ikiteisminis tyrimas Nr. 01-2-00015-14 vis dar nebaigtas, įtariamieji nenustatyti ir jokiam asmeniui nepareikšti įtarimai. Komitetas taip pat susirūpinęs pažymi, kad atliekant minėtą ikiteisminį tyrimą nė vienas asmuo nepripažintas nukentėjusiuoju ir taip iš nukentėjusiųjų atimta teisė į teisių gynimą ir žalos atlyginimą. Be to, Komitetas susirūpinęs, kad išsami informacija apie ikiteisminio tyrimo pažangą ir rezultatus laikoma paslapyje (1, 17 ir 24 straipsniai).</p> <p>22. Komitetas palankiai vertina vykstančius galimo valstybės, Konvencijos šalies, dalyvavimo nusikaltėlių perdavimo ir slapto įkalinimo programose tyrimus, tačiau pakartodamas Komiteto prieš kankinimą 2014 m. rekomendacijas (žr. CAT/C/LTU/CO/3 16 punktą) ir Žmogaus teisių komiteto 2012 m. rekomendacijas (žr. CCPR/C/LTU/CO/3 9 punktą):</p> <p>a) ragina valstybę, Konvencijos šalį, per pagrįstą laiką baigti valstybės dalyvavimo nusikaltėlių perdavimo ir slapto įkalinimo programose tyrimą tam, kad už tai atsakingi asmenys prisiimtų atsakomybę, asmenys būtų tinkamai pripažinti nukentėjusiais ir būtų užtikrintos jų teisės į teisių gynimą ir žalos atlyginimą;</p>	<p>GP</p>

<p>b) rekomenduoja valstybei, Konvencijos šaliai, informuoti apie tai visuomenę ir užtikrinti skaidrų tyrimą;</p> <p>c) prašo, kad valstybė, Konvencijos šalis, pateiktų jam naujausią informaciją apie šio tyrimo išvadas ir, jei įmanoma, už nusikaltimo padarymą atsakingiems asmenims taikomas sankcijas.</p> <p>Pastaba: dėl šio rekomendacijos įgyvendinimo 2018 m. teikta papildoma informacija (žiūrėti priedą Nr. 4, 1-3 psl.), tačiau Komitetas nelaiko šios rekomendacijos įgyvendinta (žiūrėti priedą Nr. 5, 2-3 psl.).</p>	
<p>Pagrindinės teisinės apsaugos priemonės</p> <p>23. Komitetas atkreipia dėmesį į valstybės, Konvencijos šalies, pateiktą informaciją apie tai, kad asmenų, kurių laisvė apribota, galimybė naudotis advokato paslaugomis neribojama, ir patikinimą, kad negauta skundų dėl to, kad nebuvo užtikrinta galimybė pataisos įstaigose ar tardymo izoliatoriuose esantiems asmenims naudotis advokato paslaugomis. Tačiau Komitetas vis dar yra susirūpinęs, nes kai kurie veiksmai, susiję su a) sulaikytų asmenų artimųjų skubiu informavimu ir b) galimybe naudotis advokato paslaugomis pačioje laisvės apribojimo pradžioje, iš tikrųjų ne visada atliekami (17 ir 22 straipsniai).</p> <p>24. Komitetas rekomenduoja:</p> <p>a) valstybei, Konvencijos šaliai, užtikrinti, kad visi asmenys, kurių laisvė apribota, turėtų galimybę naudotis advokato paslaugomis nuo pat laisvės apribojimo momento ir galėtų nedelsdami susisiekti su savo artimaisiais ar kuriuo nors kitu pasirinktu asmeniu, o užsieniečiai – su savo šalies konsulatu;</p> <p>b) valstybei, Konvencijos šaliai, praktiškai užtikrinti, kad būtų imamasi atitinkamų poveikio priemonių dėl visų veiksmų, kurie trukdo užtikrinti minėtas teises.</p> <p>Pastaba: dėl šio rekomendacijos įgyvendinimo 2018 m. teikta papildoma informacija (žiūrėti priedą Nr. 4, 3-6 psl.), tačiau Komitetas nelaiko šios rekomendacijos įgyvendinta (žiūrėti priedą Nr. 5, 3 psl.) ir papildomai prašo pateikti informaciją apie:</p> <p>a) priemonės, kurių imtasi siekiant įgyvendinti 2017 m. priimtus teisės aktų pakeitimus, susijusius su procesinių garantijų apsauga asmenims, iš kurių atimta laisvė;</p>	<p>KAM SADM SAM TM VRM</p>

b) skundus gautus dėl bet kokių veiksmų, trukdančių naudotis šiomis teisėmis, ir už tokius veiksmus taikytas sankcijas.

KAM. Sulaikytų asmenų teisės nustato Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksas. Lietuvos Respublikos karinės jėgos naudojimo statuto patvirtinimo įstatyme numatyti atvejai, kada karinė jėga gali būti naudojama taikos metu. Tais atvejais, kai kariams taikos metu numatyta teisė sulaikyti asmenis, nurodoma, kad sulaikyti asmenys nedelsiant, bet ne vėliau kaip per 24 valandas perduodami Karo policijai (12 str. 3 d.) arba kompetentingoms institucijoms, atsakingoms už sulaikytų asmenų veiklos teisėtumo tyrimą (13 str. 3 d.).

<p>Konvencijai skirti mokymai</p> <p>25. Komitetas palankiai vertina pateiktą informaciją apie vienos dienos Konvencijos taikymui skirtą tarptautinę konferenciją, į kurią pakviesti įvairūs valstybės atstovai ir nevyriausybinės organizacijos. Tačiau Komitetas pažymi, kad specialūs ir reguliarūs su Konvencija susiję mokymai nebuvo rengiami (23 straipsnis).</p> <p>26. Komitetas rekomenduoja valstybei, Konvencijos šaliai, užtikrinti, kad visiems teisėsaugos darbuotojams, civiliams ir kariškiams, medicinos personalui, valstybės pareigūnams ir kitiems asmenims, galintiems dalyvauti laikant bet kokią laisvės netekusį asmenį laisvės atėmimo vietoje ar elgiantis su juo, įskaitant teisėjus, prokurorus ir kitus už teisingumo vykdymą atsakingus pareigūnus, būtų surengti tinkami ir reguliarūs mokymai apie Konvencijos nuostatas, kaip nurodyta Konvencijos 23 straipsnyje.</p> <p>Pastaba: dėl šio rekomendacijos įgyvendinimo 2018 m. teikta papildoma informacija (žiūrėti priedą Nr. 4, 6-7 psl.), tačiau Komitetas nelaiko šios rekomendacijos įgyvendinta (žiūrėti priedą Nr. 5, 3-4 psl.).</p> <p>Krašto apsaugos ministerija, siekdama įgyvendinti Konvencijos nuo priverstinio dingimo 23 straipsnio 1 dalį, į karių rengimo operacijoms programą įtraukė mokymus apie svarbiausias Konvencijos nuo priverstinio dingimo nuostatas, kad kariai būtų informuoti apie priverstinio dingimo nusikaltimus. Mokymų metu akcentuojama (priverstinio) dingimo prevencijos ir tyrimo svarba ir siekiama suformuoti įgūdžius, būtinus kuo skubiau išaiškinti (priverstinio) dingimo atvejus.</p> <p>Lietuvos kariuomenės organizuojamuose karių rengimo operacijoms mokymuose išvykstantiems į tarptautines operacijas kariams, be tarptautinės humanitarinės teisės pagrindų, yra dėstoma ir sutartinė žmogaus teisių teisė. Kariams yra primenama valstybių pozityvi pareiga apsaugoti teisę į gyvybę, kuri apima ir pareigą atlikti efektyvius tyrimus net ir vykstančio karinio konflikto metu. Pareiga tokius tyrimus atlikti Lietuvos Respublikos krašto apsaugos sistemoje yra pavesta Karo policijai, kurios veiklą reglamentuoja Lietuvos Respublikos karo policijos įstatymas (Lietuvos Respublikos karo policijos įstatymo Nr. VIII-911 pakeitimo įstatymas Nr. XIII-3437)</p>	GP FNTT KAM NTA SAM STT TM VRM VSD
<p>Nukentėjusiojo apibrėžtis</p> <p>27. Komitetas palankiai vertina 2016 m. kovo 1 d. priimtus Baudžiamojo proceso kodekso 28 straipsnio pakeitimus, kurie išplečia nukentėjusiojo sąvoką. Tačiau Komitetas vis dar yra susirūpinęs tuo, kad nacionalinės teisės aktuose įtvirtinta nukentėjusiojo apibrėžtis neviseiškai atitinka Konvencijos 24 straipsnio 1 dalyje nustatytą platesnę apibrėžtį.</p> <p>28. Komitetas ragina valstybę, Konvencijos šalį, užtikrinti, kad Baudžiamojo proceso kodekso 28 straipsnis būtų</p>	GP NTA SADM TM VRM

<p>taikomas remiantis Konvencijos 24 straipsnio 1 dalyje nustatyta nukentėjusiojo apibrėžtimi tam, kad bet kuris asmuo, kuris patyrė tiesiogiai dėl priverstinio dingimo atsiradusią žalą, galėtų visapusiškai naudotis Konvencijoje įtvirtintomis teisėmis, visų pirma teise į žalos atlyginimą.</p>	
--	--

<p>Teisė į žalos atlyginimą ir neatidėliotiną, sąžiningą bei lygiavertę kompensaciją</p> <p>29. Komitetas atkreipia dėmesį į valstybės, Konvencijos šalies, pateiktą informaciją apie Smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimo įstatyme nustatytą žalos atlyginimo sistemą, kuri numato smurtiniais nusikaltimais padarytos turtinės ir (ar) neturtinės žalos kompensavimą iš Nukentėjusių nuo nusikaltimų asmenų fondo programos ir smurtiniais nusikaltimais padarytos žalos kompensavimą avansu. Komitetas dėkoja už valstybės, Konvencijos šalies, pateiktus paaiškinimus apie du nukentėjusių asmenų fondus: Nukentėjusių nuo nusikaltimų asmenų fondą, kuriuo gali naudotis nuo smurtinių nusikaltimų, kurių vykdytojas gali (negali) būti valstybės pareigūnas, nukentėję asmenys be teismo sprendimo, ir antrą fondą, kuriuo gali naudotis dėl valstybės kaltės nusikalstamo ar civilinio pobūdžio žalą patyrę asmenys tik teismo sprendimu. Komitetas taip pat palankiai vertina delegacijos vykstant dialogui pateiktus paaiškinimus apie nukentėjusiesiems skiriamos kompensacijos rūšis ir apie tai, kad nėra nustatyti mažiausias ir didžiausias tokios kompensacijos dydžiai. Komitetas atkreipia dėmesį į tai, kad vykstant dialogui delegacija patvirtino, kad asmeniui būtina suteikti nukentėjusiojo statusą tam, kad jis galėtų pasinaudoti šiais fondais. Komitetas vis dar yra susirūpinęs tuo, kad nacionalinės teisės aktuose dar neįtvirtinta vieša visapusiško žalos atlyginimo sistema, kuri apimtų ne tik kompensacijų mokėjimą ir sveikatos grąžinimą, bet ir visas Konvencijos 24 straipsnio 5 dalyje nurodytas kompensavimo priemones, įskaitant tas, kurios taikomos, kai nukentėjusysis neturi sveikatos ar socialinio draudimo. Komitetas taip pat yra susirūpinęs tuo, kad minėtame įstatyme įtvirtinta kompensavimo sistema neviseškai atitinka Konvencijos 24 straipsnio 4 dalyje nustatytų reikalavimų.</p> <p>30. Komitetas ragina valstybę, Konvencijos šalį, imtis priemonių, kurios būtinos siekiant užtikrinti, kad nacionalinės teisės aktuose būtų įtvirtinta visaapimanti, lyčių aspektu pagrįsta žalos atlyginimo ir kompensavimo sistema, apimanti ne tik materialinę ir moralinę žalą, bet ir kitas žalos atlyginimo formas, pavyzdžiui, restituciją, reabilitaciją, reikalavimų įvykdymą, įskaitant orumo ir reputacijos atkūrimą, ir nepasikartojimo užtikrinimą, remiantis Konvencijos 24 straipsnio 4 ir 5 dalimis, už šią sistemą, taikomą ir nepradėjus baudžiamojo proceso, būtų atsakinga valstybė.</p>	<p>SADM TM</p>
<p>Dingusių asmenų ir jų artimųjų teisinė padėtis</p> <p>31. Komitetas palankiai vertina valstybės, Konvencijos šalies, patikinimą, kad asmens, kurio buvimo vieta nežinoma arba kuris yra miręs, pripažinimas neturės įtakos valstybės įsipareigojimui atlikti priverstinio dingimo nusikaltimo tyrimą ar jį tęsti, kol paaiškės to asmens likimas. Komitetas taip pat palankiai vertina delegacijos vykstant dialogui pateiktus paaiškinimus, kad trumpiausias laikotarpis, po kurio asmuo gali būti skelbiamas dingusiu, yra vieneri metai. Tačiau Komitetas vis dar yra susirūpinęs tuo, kad nacionalinės teisės aktai neviseškai apima dingusių asmenų, kurių likimas nebuvo išaiškintas, ir jų artimųjų teisinę padėtį socialinės gerovės srityje (24 straipsnis).</p>	<p>SADM TM</p>

<p>32. Komitetas ragina valstybę, Konvencijos šalį, nustatyti teisėkūros priemones, kurios būtinos siekiant užtikrinti, kad nacionalinė teisė tinkamai reglamentuotų dingusių asmenų, kurių likimas nebuvo išaiškintas, ir jų artimųjų teisinę padėtį tokiose srityse kaip socialinė gerovė, finansiniai reikalai, šeimos teisė ir nuosavybės teisė, kaip nurodyta Konvencijos 24 straipsnio 6 dalyje. Todėl Komitetas ragina valstybę, Konvencijos šalį, nustatyti asmens paskelbimo nežinia kur esančiu dėl priverstinio dingimo tvarką.</p>	
--	--

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Krašto apsaugos ministerija 188602751, Vilnius, Totorių g. 25
Dokumento pavadinimas (antraštė)	DĖL INFORMACIJOS PATEIKIMO ATASKAITAI PAGAL TARPTAUTINĘ KONVENCIJĄ DĖL ASMENŲ APSAUGOS NUO PRIVERSTINIO DINGIMO RENGTI
Dokumento registracijos data ir numeris	2023-07-04 Nr. 12-01-1132
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	2023-07-05 Nr. 6R-7586
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	VAIDOTAS URBELIS, Ministerijos gynybos politikos direktorius
Sertifikatas išduotas	VAIDOTAS URBELIS LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2023-07-04 13:35:36 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2023-07-04 13:35:57 (GMT+03:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	EID-SK 2016, AS Sertifitseerimiskeskus EE
Sertifikato galiojimo laikas	2020-12-17 22:59:46 – 2023-12-17 22:59:46
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "Dokumentų valdymo sistema DokVIS, Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerija, į.k. 188602751 LT", sertifikatas galioja nuo 2021-12-20 10:59:28 iki 2024-12-19 10:59:28 "Gauto dokumento registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "DBSIS, Informatikos ir ryšių departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, į.k.188774822 LT", sertifikatas galioja nuo 2022-05-19 16:48:06 iki 2025-05-18 16:48:06
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	1
Pagrindinio dokumento priedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	Dokumentų valdymo sistema Avilys, versija 3.5.63
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2023-07-05 06:50:11)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2023-07-05 06:50:12 DBSIS